

Nr 179

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inrättande av en medicinsk högskola i Umeå jämte i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

Kungl. Maj:t har i propositionen nr 188, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 8 november 1957, föreslagit riksdagen att dels besluta att en medicinsk högskola skall inrättas i Umeå från och med budgetåret 1958/59, dels godkänna vad departementschefen i berörda statsrådsprotokoll förordat beträffande högskolans organisation, uppbyggnad, m. m., dels bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med Västerbottens läns landsting angående inrättande av en medicinsk läroanstalt i Umeå m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordat, dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med Umeå stad angående vissa åtaganden i samband med anordnande av medicinsk och odontologisk utbildning i Umeå i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordat.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft

dels en inom första kammaren av herr *Ragnar Bergh* väckt motion (I: 203), i vilken hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte i samråd med regeringarna i Finland, Norge och eventuellt Island utreda frågan om inrättande av ett gemensamt medicinskt institut för de nordligaste delarna av dessa länder;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ohlon* (I: 564) och den andra inom andra kammaren av herr *Widén* (II: 713), i vilka hemställts, att riksdagen måtte vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 188 framhålla vikten av att de möjligheter till samarbete med Finland, som förefinnas i samband med uppbyggandet av den medicinska högskolan i Umeå, icke förbises;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Edström m. fl.* (I: 566) och den andra inom andra kammaren av fröken *Höjer m. fl.* (II: 715), i vilka hemställts, att riksdagen måtte bifalla propositionen nr 188 med den ändringen att i stället för en medicinsk klinik å 210 vårdplatser vid den planerade medicinska högskolan i Umeå

inrättades dels en medicinsk klinik å 120 vårdplatser och dels en reumatologisk klinik å 90 vårdplatser samt att vid den tidpunkt, som kan befinnas vara lämplig, vid sidan av föreslagna lärartjänster även inrättas en lärartjänst (laboratur) i reumatologi vid denna högskola, vilken tjänsts innehavare tillika skall vara överläkare vid ovannämnda reumatologiska klinik.

Beträffande innehållet i propositionen och motiveringen för de motionsvis gjorda yrkandena får utskottet — i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande — hänvisa till propositionen samt motionerna I: 203, I: 564 och I: 566.

Genom beslut den 31 maj 1957 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillsätta en särskild beredning, bestående av högst sex ledamöter, för att inom ecklesiastikdepartementet biträda med fortsatt utredning av frågan om inrättande av en medicinsk läroanstalt i Norrland, med uppdrag tillika att upptaga i samband med utredningen erforderliga förhandlingar med vederbörande kommunala organ. Sedan beredningen fullgjort sitt utredningsuppdrag och avslutat förhandlingar med företrädare för Västerbottens läns landsting och Umeå stad i frågor, som sammanhängt med ifrågavarande uppdrag, har beredningen den 29 oktober 1957 avgivit *betänkande med utredning och förslag om inrättande av en medicinsk högskola i Umeå* (stencilerat).

Huvudpunkterna i beredningens förslag

Beredningens förslag innebär i huvudsak:

1. En medicinsk högskola inrättas i Umeå från och med budgetåret 1958/59.
2. Vid högskolan skall meddelas propedeutisk och klinisk undervisning. Högskolan dimensioneras för en årlig intagning av 40 studerande.
3. Den kliniska undervisningen börjar den 1 januari 1959 med kurs i medicin. Kurs i kirurgi börjar den 1 augusti 1959. Övriga till medicine licentiatexamens andra avdelning hörande kurser anordnas successivt, med början den 1 januari 1960, enligt en i vissa avseenden bunden turordning.
4. Den propedeutiska undervisningen beräknas kunna börja höstterminen 1962.
5. Särskilda anordningar vidtages för att bereda 20 av de studerande, som intogs vid de medicinska lärosätena höstterminen 1955, fortsatt klinisk utbildning vid universiteten i Uppsala och Lund.
6. Till grund för samarbetet mellan staten och Västerbottens läns lands-

ting rörande högskolans inrättande och drift lägges ett mellan beredningen och företrädare för landstinget träffat avtal, dagtecknat den 4 oktober 1957.

7. Till grund för samarbetet mellan staten och Umeå stad i frågor som sammanhänger med den medicinska och odontologiska utbildningen i Umeå lägges ett mellan beredningen och företrädare för staden träffat avtal, likaledes dagtecknat den 4 oktober 1957.

8. Vid full utbyggnad av medicinska högskolan i Umeå — från och med budgetåret 1962/63 — skall finnas inrättade bland annat 20 professorer, 6 laboraturer eller motsvarande tjänster, 10 tjänster såsom lärare i kliniska ämnen i lönegraden Ae 24, 6 docenturer samt 1 forskardocentur.

9. För tillgodoseende av högskolans och lasarettets lokalbehov genomföres en byggnadsplan i två skeden. Under ett första skede anordnas lokaler, som är nödvändiga för den kliniska undervisningen. Under nämnda skede tillkommer bland annat nya kliniker för barnpsykiatri, dermato-venereologi, neurologi, ortopedi, psykiatri samt radioterapi med tumördiagnostik. Under ett andra skede färdigställs lokaler för propedeutisk undervisning samt utökade lokaler för klinisk undervisning och medicinsk forskning. Under detta skede tillkommer bland annat institutioner för bakteriologi, klinisk bakteriologi, virologi, hygien, farmakologi och klinisk farmakologi, vidare en ny institutionsbyggnad för klinisk fysiologi, klinisk kemi och medicinsk kemi samt slutligen en särskild behandlings- och administrationsbyggnad.

10. Ett medicinskt-odontologiskt bibliotek inrättas. En särskild nybyggnad, avsedd att inrymma detta bibliotek samt högskolans administrationslokaler, uppföres inom en tidrymd av sex à sju år.

11. Särskilda anordningar vidtages för tillgodoseende av behovet av bostäder för lärare och övrig personal samt för de studerande. Bland annat uppföres i staden särskilda studentbostadshus.

12. Ett gemensamt kårhus för de studerande vid medicinska högskolan och tandläkarinstitutet anordnas. För detta ändamål upplåter Umeå stad hyresfritt hela den s.k. Scharinska fastigheten, å vilken är uppförda en huvudbyggnad och en annexbyggnad med en sammanlagd golvyta av ca 825 m².

13. Högskolan skall under uppbyggnadsperioden stå under omedelbar ledning av en organisationskommitté.

14. De årliga kostnaderna för statsverket vid full utbyggnad av högskolan beräknas till 5,4 miljoner kronor. Av detta belopp hänför sig 4,2 miljoner till åttonde huvudtiteln samt 1,2 miljoner till elfte huvudtiteln. Engångskostnaderna för statsverket för full utbyggnad av högskolan beräknas till 26,8 miljoner kronor. Av detta belopp hänför sig 10,2 miljoner kronor till åttonde huvudtiteln, 15,3 miljoner till elfte huvudtiteln och 1,3 miljoner kronor till kapitalbudgeten (ecklesiastikdepartementet).

Lokalfrågorna

Omfattningen av de arbeten, som erfordras under de båda uppbyggnads-skedena, samt tidpunkterna, då lokaler för nytillkommande kliniker och institutioner skall vara färdigställda, framgår av efterföljande plan, vilken gemensamt utarbetats av beredningen och företrädare för Västerbottens läns landsting.

Plan för tillgodoseende av lokalbehovet för Umeå lasarett och den föreslagna medicinska högskolan i Umeå

Upprättad den 4 oktober 1957

De i planen förekommande sifferbeteckningarna på olika byggnader (byggnad 1, 2 etc) motsvarar ifrågavarande byggnaders beteckning å en uppgjord generalplaneskiss över Umeå lasarett.

A. F ö r s t a u p p b y g g n a d s s k e d e t. Under detta skede färdigställes de lokaler, som är nödvändiga för anordnande av klinisk undervisning fr. o. m. den 1/1 1959.

Lokalbehovet för ifrågavarande undervisning tillgodoses på sätt framgår av följande sammanställning. De för undervisningen i visst ämne erforderliga lokalerna skall vara disponibla senast tre månader före den tidpunkt, då undervisningen i ämnet börjar.

	Beräknade byggnadskostnader	
	Landstinget	Staten
<i>Medicin</i>		
Lokaler: bottenvåningen och våningarna 3—7 trappor i byggnad 2 samt del av våningen 4 trappor och hela våningarna 5 och 6 trappor i byggnad 4.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	2 000	—
Antal vårdplatser: 210 (varav 60 vårdplatser för reumatiskt sjuka).		
Undervisningen börjar den 1/1 1959.		
<i>Röntgendiagnostik</i>		
Lokaler: del av souterrängvåningen och hela bottenvåningen i byggnad 7 a.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	10 000	10 000
Undervisningen börjar den 1/1 1959.		
<i>Klinisk kemi</i>		
Lokaler: del av souterrängvåningen och del av bottenvåningen i byggnad 1.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Undervisningen börjar den 1/1 1959.		
<i>Klinisk fysiologi</i>		
Lokaler: del av souterrängvåningen i byggnad 2 och hela våningen 1 trappa i byggnad 4.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Undervisningen börjar den 1/1 1959.		

	Beräknade byggnadskostnader	
	Landstinget	Staten
<i>Klinisk bakteriologi</i>		
Lokaler: del av våningen 1 trappa i byggnad 1.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Undervisningen börjar den 1/1 1959.		
<i>Klinisk farmakologi</i>		
Lokaler: tiden den 1/10 1958—den 31/12 1959 del av bottenvåningen och del av våningen 1 trappa i byggnad 9 b; fr. o. m. den 1/1 1960 tills vidare, intill dess särskilda lokaler anordnats för ämnet i byggnad 6, del av souterrängvåningen i byggnad 2.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Undervisningen börjar den 1/1 1959.		
<i>Patologi</i>		
Lokaler: del av bottenvåningen i byggnad 5a.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Undervisningen börjar den 1/1 1959.		
<i>Kirurgi</i>		
Lokaler: del av våningen 3 trappor i byggnad 4 samt del av souterrängvåningen, hela bottenvåningen och hela våningen 1 trappa i byggnad 9 a.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	21 000	20 000
Antal vårdplatser: 158.		
Undervisningen börjar den 1/8 1959.		
<i>Plastikkirurgi</i>		
Lokaler: del av våningen 3 trappor i byggnad 4; därjämte disponeras vissa utrymmen i byggnaderna 1 och 9 a gemensamt med tandläkarinstitutet, oto-rhino-laryngologi och kirurgi.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Antal vårdplatser: 15 (byggnad 4).		
Undervisningen börjar den 1/8 1959.		
<i>Ortopedi</i>		
Lokaler: del av souterrängvåningen samt hela bottenvåningen och hela våningen 2 trappor i byggnad 4.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Antal vårdplatser: 30.		
Undervisningen börjar den 1/8 1959.		
<i>Radioterapi med tumördiagnostik</i>		
Lokaler: våningarna 1 och 2 trappor i byggnad 7 a.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	180 000	—
Antal vårdplatser: 20.		
Undervisningen börjar den 1/8 1959.		
<i>Dermato-venereologi</i>		
Lokaler: del av bottenvåningen, hela våningen 2 trappor och del av våningen 3 trappor i byggnad 9 b.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	560 000	130 000
(Kostnaderna avser jämväl ändringsarbeten för iordningställande av lokaler för ämnet neurologi.)		
Antal vårdplatser: 25.		
Undervisningen börjar den 1/1 1960.		

	Beräknade byggnadskostnader	
	Landstinget	Staten
<i>Ftisiologi</i>		
Lokaler: Hällnäs sanatorium.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Antal vårdplatser: 250.		
Undervisningen börjar den 1/1 1960.		
<i>Oftalmiatrik</i>		
Lokaler: våningarna 1 och 2 trappor i byggnad 2.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	35 000	15 000
Antal vårdplatser: 30.		
Undervisningen börjar den 1/1 1960.		
<i>Hygien</i>		
Lokaler: byggnad 5 b; ämnet disponerar lokaler i våning- en 2 trappor i denna byggnad, intill dess definitiva lokaler anordnats för ämnet i byggnad 6.		
Beträffande byggnadskostnader se nedan under »Djur- laboratorium»	—	—
Undervisningen börjar den 1/1 1960.		
<i>Oto-rhino-laryngologi</i>		
Lokaler: del av våningarna 1 och 2 trappor i byggnad 1 samt hela våningarna 7 och 8 trappor i byggnad 4.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	45 000	25 000
Antal vårdplatser: 60.		
Undervisningen börjar den 1/3 1960.		
<i>Klinisk epidemiologi</i>		
Lokaler: byggnad 8.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Antal vårdplatser: 69.		
Undervisningen börjar den 1/3 1960.		
<i>Obstetrik och gynekologi</i>		
Lokaler: våningarna 8—10 trappor i byggnad 2, våningen 10 trappor i byggnad 4 samt del av souterrängvåningen i byggnad 9 a.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	45 000	8 000
Antal vårdplatser: 90.		
Undervisningen börjar den 1/3 1960.		
<i>Rättsmedicin</i>		
Lokaler: del av souterrängvåningen, del av bottenvåningen och del av våningen 1 trappa i byggnad 5 a.		
Inga ändringsarbeten	—	—
Undervisningen börjar den 1/3 1960.		
<i>Psykiatri</i>		
Lokaler: byggnad 7 b.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	220 000	55 000
Antal vårdplatser: 50.		
Undervisningen börjar den 1/7 1960.		

	Beräknade byggnadskostnader	
	Landstinget	Staten
<i>Neurologi</i>		
Lokaler: del av bottenvåningen, hela våningen 1 trappa och del av våningen 3 trappor i byggnad 9 b.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	—	—
(Beträffande kostnader se ovan under »Dermato-venereologi».)		
Antal vårdplatser: 25.		
Undervisningen börjar den 1/7 1960.		
<i>Pediatrik</i>		
Lokaler: del av bottenvåningen i byggnad 1, hela våningen 9 trappor i byggnad 4 och hela våningen 2 trappor i byggnad 9 a.		
Ändringsarbeten enligt skissritning	57 000	45 000
Antal vårdplatser: 75.		
Undervisningen börjar den 1/9 1960.		
<i>Socialmedicin</i>		
Lokaler: epidemisjukhusets annexbyggnad (ej upptagen å generalplaneskissen).		
Inga ändringsarbeten	—	—
Undervisningen börjar den 1/9 1960.		
<i>Barnpsykiatri</i>		
Lokaler: sjuksköterskeskolans förutvarande byggnad (ej upptagen å generalplaneskissen).		
Ändringsarbeten enligt skissritning	130 000	5 000
Antal vårdplatser: 14.		
Undervisningen börjar den 1/9 1960.		
<i>Djurlaboratorium</i>		
Lokaler: byggnad 5 b.		
Denna byggnad uppföres i fyra våningar. Av dessa avses till en början två skola disponeras för djurlaboratorium, en för ämnet hygien och en för centralförråd. Sedan byggnader, som ingår i andra uppbyggnadsskedet, blivit uppförda, avses i byggnad 5 b tre våningar skola disponeras för djurlaboratorium och en för centralförråd. Djurlaboratoriet i sistnämnda byggnad skall disponeras av såväl det kliniskt-bakteriologiska regionlaboratoriet vid lasarettet som den medicinska läroanstalten och tandläkarinstitutet.		
Byggnadskostnader	1 500 000	1 500 000
Lokalerna tages i bruk: souterrängvåningen och bottenvåningen den 1/1 1959 samt våningarna 1 och 2 trappor den 1/1 1960.		
	<hr/>	<hr/>
	2 805 000	1 813 000

B. A n d r a u p p b y g g n a d s s k e d e t. Under detta skede färdigställs lokaler för propedeutisk undervisning samt utökade lokaler för klinisk undervisning, medicinsk forskning, bibliotek och administration, m. m.

För erhållande av nu avsedda lokaler uppföres i följande sammanställning åsyftade nybyggnader m. m. eller motsvarande byggnadsföretag. I sammanställningen angives även de tidpunkter, då lokalerna avses skola senast tagas i bruk.

	Beräknade byggnadskostnader	
	Landstinget	Staten
<i>Patologi</i>		
Våningarna 2 och 3 trappor i byggnad 5 a färdigställes, varjämte ytterligare en våning påbygges	1 080 000	1 200 000
Lokalerna tages i bruk senast den 1/5 1962. (Eventuellt färdigställes våningen 2 trappor tidigare än de två övriga våningarna.)		
<i>Bakteriologi, klinisk bakteriologi, virologi, hygien, farmakologi, klinisk farmakologi samt bakteriologisk och virologisk undersökningsverksamhet</i>		
För nämnda ämnen och undersökningsverksamhet uppföres byggnad (byggnadskomplexet) 6; ifrågavarande byggnadsföretag utföres i två etapper	7 500 000	7 500 000
Etapp I: undervisningslokaler, tjänsterum för lärare och annan personal samt lokaler för bakteriologisk och virologisk undersökningsverksamhet, ävensom, i begränsad omfattning, särskilda forskningslokaler med tillhörande utrymmen. Lokalerna tages i bruk senast den 1/5 1962.		
Etapp II: Ytterligare forskningslokaler med tillhörande utrymmen. Lokalerna tages i bruk senast den 1/1 1966.		
<i>Klinisk fysiologi, klinisk kemi och medicinsk kemi</i>		
För nämnda ämnen uppföres byggnad 3 b	3 700 000	3 700 000
Lokalerna tages i bruk senast den 1/5 1964.		
<i>Vissa kliniska ämnen m. m.</i>		
En särskild behandlings- och administrationsbyggnad, å generalplaneskissen betecknad 3 a, uppföres. Där i inrymmes huvudsakligen: central operationsavdelning med tillhörande lokaler, avdelning för röntgendiagnostik, avdelning för fysikalisk terapi, administrationslokaler för lasarettet, aula och föreläsningssalar samt samlings-, dag- och omklädningsrum för de studerande	7 200 000	800 000
Lokalerna tages i bruk senast den 1/1 1963.		
<i>Bibliotek och administration vid medicinska läroanstalten och tandläkarinstitutet</i>		
För nämnda ändamål uppföres en särskild byggnad (ej upptagen å generalplaneskissen)	700 000	1 300 000
Lokalerna tages i bruk senast den 1/10 1964.		
<i>Köksbyggnad med matsalsutrymme</i>		
En ny köksbyggnad med matsalsutrymme, å generalplaneskissen betecknad 13, uppföres. Lokalerna tages i bruk senast den 1/1 1963	3 750 000	250 000
	Summa för B	14 750 000
	Summa för A	1 813 000
	Summa för A+B	16 563 000

Personalorganisationen

Beredningens förslag till personalorganisation för den medicinska högskolan vid full utbyggnad framgår av följande sammanställning.

Personalorganisation för medicinska högskolan i Umeå

1. *Bakteriologi*
 - 1 professor (Bo 3)
 - 1 förste assistent
 - 1 förste amanuens
 - 1 tredje amanuens
 - 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
 - 1 laboratoriebiträde (högst Ae 9)
 - 1 preparator (Ae 9)
 - 1 institutionsvaktmästare (Ae 8)
 - 1 vaktmästare (Ae 7)
 - 1 diskbiträde (Ae 3)
2. *Klinisk bakteriologi*
 - 1 laborator (Ao 26)
 - 1 klinisk amanuens
 - 1 laboratoriebiträde (högst Ae 9)
3. *Patologi*
 - 2 professorer (Bo 3)
 - 2 prosektorer (Ao 26)
 - 2 förste assistenter
 - 2 förste amanuenser
 - 2 tredje amanuenser
 - 1 institutionsvaktmästare (Ae 9)
 - 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
 - 3 laboratoriebiträden (högst Ae 9)
 - 1 preparator (Ae 9)
 - 1 institutionsvaktmästare (Ae 8)

Anm. Om vid tidpunkten för prosektorsbefattningarnas inrättande den nuvarande lasarettsläkaren vid patologiska laboratoriet kvarstår i tjänst, vakantsättes den ena av prosektorsbefattningarna och förordnas ifrågavarande lasarettsläkare att mot särskilt arvode bestrida på prosektor ankommande undervisning.
4. *Farmakologi*
 - 1 professor (Bo 3)
 - 1 laborator (Ao 26)
 - 1 lärare i klinisk farmakologi (Ae 24)
- 1 förste assistent
- 1 förste amanuens
- 2 tredje amanuenser
- 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
- 2 laboratoriebiträden (högst Ae 9)
- 1 preparator (Ae 9)
- 1 institutionsvaktmästare (Ae 8)
5. *Medicinsk kemi*
 - 1 professor (Bo 3)
 - 1 förste assistent
 - 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
 - 2 laboratoriebiträden (högst Ae 9)
 - 1 institutionsvaktmästare (Ae 8)
6. *Klinisk kemi*
 - 1 laborator (Ao 26)
 - 1 klinisk amanuens
 - 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
 - 1 laboratoriesköterska (Ae 9)

Anm. Om nuvarande lasarettsläkaren vid kliniskt-kemiska laboratoriet förvärvar laboratorskompetens, utses han till innehavare av laboratorsbefattningen. Befattningen hålles tills vidare vakant och ifrågavarande lasarettsläkare förordnas att mot särskilt arvode bestrida på laborator ankommande undervisning.
7. *Klinisk fysiologi*
 - 1 professor (Bo 3)
 - 1 klinisk amanuens
 - 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
 - 1 laboratoriesköterska (Ae 9)
 - 1 institutionsvaktmästare (Ae 8)
8. *Vissa kurser under det propedeutiska året*
 - Arvoden åt lärare (17 940 kr.)
 - 1 klinisk amanuens

9. *Medicin* (2 kurser à 20 stud.)
 1 professor (Bo 3)
 1 lärare i medicin (Ae 24)
 biträdande lärare med arvode (23 700 kr.)
 2 kliniska amanuenser
 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
 1 laboratoriebiträde (högst Ae 9)
10. *Kirurgi* (2 kurser à 20 stud.)
 1 professor (Bo 3)
 1 lärare i kirurgi (Ae 24)
 biträdande lärare med arvode (12 600 kr.)
 2 kliniska amanuenser
 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
 1 laboratoriebiträde (högst Ae 9)
- Anm.* Om nuvarande lasarettsläkaren vid kirurgiska kliniken före viss tidpunkt, vilken bör fixeras till den 1 maj 1959 eller möjligen ett något senare datum, förvärvat professorskompetens, utses han till innehavare av professorsbefattningen. I annat fall förutsättes, att en delning sker av den nuvarande kliniken i två kliniker.
- Därvid blir en i den ordning, som universitetsstatuterna föreskriver, utsedd professor överläkare vid den ena kliniken och nuvarande lasarettsläkaren överläkare vid den andra. Lasarettsläkaren förordnas vidare att bestrida på lärare i Ae 24 ankommande undervisning. Lärartjänsten i Ae 24 hålles under tiden vakant, och ett belopp motsvarande lönen i löneklass A 24 utgår av statsmedel till landstinget.
- Vid överläggningar inför beredningen mellan landstinget och svenska landstingsförbundet, å ena, samt lasarettsläkare och Sveriges läkarförbund, å andra sidan, har överenskommit att landstinget skall till lasarettsläkaren betala ersättning, som på en gång innefattar kompensation för mistade inkomster i anledning av klinikdelningen och arvode för förutnämnda undervisning. Storleken av nämnda ersättning skall bestämmas genom förhandlingsöverenskommelse mellan parterna eller, därest sådan icke kan uppnås, genom skiljedom.
11. *Ortopedi*
 1 professor (Bo 3)
 1 klinisk amanuens
 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
12. *Röntgendiagnostik*
 1 professor (Bo 3)
 biträdande lärare med arvode (2 400 kr.)
 1 klinisk amanuens
 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
13. *Radioterapi med tumördiagnostik*
 1 professor (Bo 3)
 biträdande lärare med arvode (3 420 kr.)
 1 klinisk amanuens
 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
14. *Radiofysik*
 1 laborator (Ao 26)
 1 laboratoriebiträde (högst Ae 9)
Anm. Dessa tjänster inrättas vid tidpunkt, då tjänsterna bedömes erforderliga.
15. *Pediatrik* (3 kurser à 13-14 stud.; ev. 2 kurser à 20 stud.)
 1 professor (Bo 3)
 1 lärare i pediatrik (Ae 24)
 biträdande lärare med arvode (15 300 kr.)
 2 kliniska amanuenser
 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
 1 laboratoriebiträde (högst Ae 9)
- Anm.* Den nuvarande kliniken delas i två kliniker.
 Vad under punkt 10. Kirurgi anförts i *Anm.* andra och tredje styckena gäller jämväl beträffande delningen av här avsedda klinik.
16. *Psykiatri* (3 kurser à 13-14 stud.; ev. 2 kurser à 20 stud.)
 1 professor (Bo 3)
 1 lärare i psykiatri (Ae 24)
 biträdande lärare med arvode (7 050 kr.)
 2 kliniska amanuenser
 1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
 1 laboratoriebiträde (högst Ae 9)
17. *Barnpsykiatri* (3 kurser à 13-14 stud.; ev. 2 kurser à 20 stud.)
 lärare med arvode (3 060 kr.)

18. *Dermato-venereologi* (4 kurser à 10 stud.; ev. 3 kurser à 13-14 stud.)
1 professor (Bo 3)
1 lärare i dermato-venereologi (Ae 24)
biträdande lärare med arvode (3 060 kr.)
1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
(Jfr punkt 25. Oto-rhino-laryngologi, *Anm.* tredje stycket).
19. *Klinisk epidemiologi* (4 kurser à 10 stud.; ev. 3 kurser à 13-14 stud.)
lärare med arvode (12 240 kr.)
1 klinisk amanuens
20. *Ftisiologi* (3 kurser à 13-14 stud.)
lärare med arvode (3 600 kr.)
21. *Neurokirurgi* (Specialundervisning)
lärare med arvode (1 800 kr.)
22. *Neurologi* (3 kurser à 13-14 stud.; ev. 2 kurser à 20 stud.)
1 professor (Bo 3)
1 lärare i neurologi (Ae 24)
1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
(Jfr punkt 25. Oto-rhino-laryngologi, *Anm.* tredje stycket.)
23. *Obstetrik och gynekologi* (3 kurser à 13-14 stud.)
1 professor (Bo 3)
1 lärare i obstetrik och gynekologi (Ae 24)
biträdande lärare med arvode (9 000 kr.)
1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
1 laboratoriebiträde (högst Ae 9)
Anm. Om nuvarande lasarettsläkaren vid obstetrisk-gynekologiska kliniken före viss tidpunkt, vilken bör fixeras till den 1 december 1959 eller möjligen ett något senare datum, förvärvat professorskompetens, utses han till innehavare av professorsbefattningen. I annat fall förutsättes, att en delning sker av den nuvarande kliniken i två kliniker.
Vad under punkt 10. Kirurgi anförts i *Anm.* andra och tredje styckena gäller jämväl beträffande delningen av här avsedda klinik.
(Jfr punkt 25. Oto-rhino-laryngologi, *Anm.* tredje stycket.)
24. *Oftalmiatrik* (4 kurser à 10 stud.)
1 professor (Bo 3)
1 lärare i oftalmiatrik (Ae 24)
biträdande lärare med arvode (3 060 kr.)
1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
(Jfr. punkt 25. Oto-rhino-laryngologi, *Anm.* tredje stycket.)
25. *Oto-rhino-laryngologi* (4 kurser à 10 stud.; ev. 3 kurser à 13-14 stud.)
1 professor (Bo 3)
1 lärare i oto-rhino-laryngologi (Ae 24)
biträdande lärare med arvode (5 220 kr.)
1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
Anm. Den nuvarande kliniken delas i två kliniker.
Vad under punkt 10. Kirurgi anförts i *Anm.* andra och tredje styckena gäller jämväl beträffande delningen av här avsedda klinik.
I ett vart av ämnena dermato-venereologi, neurologi, obstetrik och gynekologi, oftalmiatrik samt oto-rhino-laryngologi har upptagits en lärartjänst i Ae 24. Dylika tjänster finnes ej i nämnda ämnen vid övriga medicinska lärosäten. Inrättandet av här avsedda tjänster vid högskolan i Umeå åsyftar att säkra tillgången på väl kvalificerade biträdande lärarkrafter vid högskolan. Tjänsternas inrättande minskar behovet av läkare å lasarettets stat. Med hänsyn till att en kostnadsbesparing härigenom uppkommer för landstinget har överenskommit, att såsom kompensation sex underläkare skall uppföras å lasarettets stat i stället för de sex kliniska amanuenser i nyssnämnda ämnen, som eljest skolat uppföras å högskolans stat (två i obstetrik och gynekologi samt en i ett vart av övriga fyra ämnen).
26. *Hygien* (2 kurser à 20 stud.)
1 professor (Bo 3)
1 förste assistent
1 förste amanuens
1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
1 laboratoriebiträde (högst Ae 9)
1 vaktmästare (Ae 7)

27. *Socialmedicin* (3 kurser à 13-14.; ev. 2 kurser à 20 stud.)
1 professor (Bo 3)
biträdande lärare med arvode (5 860 kr.)
1 klinisk amanuens
1 kurator (Ae 12)
1 statistiker (arvode 12 000 kr.)
1 kontorist (Ae 9) eller kanslibitråde (Ae 7)
28. *Rättsmedicin* (2 kurser à 20 stud.)
lärare med arvode (4 320 kr.)
29. *Krigsmedicin* (2 kurser à 20 stud.)
lärare med arvode (5 160 kr.)
kursamanuens (960 kr.)
30. *Medicinens historia*
lärare med arvode (600 kr.)
31. *För de vetenskapliga institutionerna gemensam personal*
2 laboratorieingenjörer (Ae 17)
5 instrumentmakare, varav 1 glasblåsare (Ae 12—Ae 9)
3 djurvårdare (Ae 7)
32. *Administrationen*
1 byrådirektör (Ae 24)
1 kanslist (Af 9—Ae 13)
1 kassör (Ae 10)
1 expeditionsvakt (Ae 7)
1 kanslibitråde (Ae 7)
1 kontorsbiträde (Af 1—Ae 5)
33. *Bibliotekspersonal*
1 förste bibliotekarie (Ae 24)
1 bibliotekarie (Ae 21)
1 förste biblioteksassistent (Ae 13 eller Ae 12)
1 biblioteksbiträde (Ae 9)
Extra arbetskraft (12 000 kronor)
Arvode till föreståndaren för stadsbiblioteket i Umeå (3 600 kronor).
Anm. Ovannämnda personal beräknas erforderlig under tid, då det medicinskt-odontologiska biblioteket är förlagt till stadsbibliotekets lokaler. Vid överflyttning av biblioteket till särskild biblioteks- och administrationsbyggnad å lasaretsområdet omprövas bibliotekets personalbehov.
34. *Docenter*
6 docenter (Ae 24)
1 forskardocent (Ae 24)
35. *Vikarier, vikariatsersättning, tillfällig arbetskraft* (180 580 kronor).

Den sammanlagda avlöningskostnaden för personalorganisationen (ortsgrupp 4; kallortsklass I; löneläget den 1 juli 1957) uppgår till 3 000 000 kronor.

Tidpunkterna för undervisningens igångsättande

Beredningen: Det är av största betydelse, att undervisningen vid en ny högskola från början möts med fullt förtroende från de studerandes sida. Förutsättningen för att så skall bli fallet är givetvis att de lokalmässiga anordningarna är tillfredsställande och att lärarna är väl skickade att sköta sina uppgifter.

Den kliniska undervisningen. Beredningens förslag innebär, att undervisningen i Umeå skall börja den 1 januari 1959 med kurs i medicin för en första grupp av 20 studerande. Undervisningen i övriga ämnen under det kliniska utbildningsskedet bör påbörjas i en ordningsföljd, som — betingad av gruppens successiva behov av undervisning enligt

gällande undervisningsplan — i vissa hänseenden måste modifieras med hänsyn till den planerade utbyggnaden av lasarettet.

Då undervisning i medicin skall börja den 1 januari 1959, synes professuren i detta ämne böra inrättas viss tid före nämnda tidpunkt, för att ämnesföreträdaren skall få möjlighet att planlägga undervisningen. Enligt beredningens mening är det lämpligt att professuren i medicin inrättas från och med den 1 oktober 1958, varigenom tre månader kan avsättas för förberedelser av den kommande undervisningen. Under medicinkursen skall jämväl annan undervisning, som fordrar ytterligare lärartjänster, meddelas. Framförallt må nämnas undervisning i röntgendiagnostik. Vidare skall undervisning av betydande omfattning, huvudsakligen i form av konferenser, ske i ämnena patologi, klinisk kemi, klinisk fysiologi, klinisk bakteriologi och klinisk farmakologi. Beredningen förordar därför, att lärartjänsterna i nu angivna ämnen likaledes inrättas från och med den 1 oktober 1958.

Enligt beredningens förslag skall undervisning i kirurgi påbörjas den 1 augusti 1959. Med utgångspunkt i förut angivna krav på viss förberedelse-tid för undervisningen bör professuren i kirurgi inrättas tre månader före undervisningens början. Denna princip för lärartjänsternas inrättande bör enligt beredningens mening, med vissa undantag, gälla generellt.

Enligt gällande examensstadga omfattar medicine licentiatexamens andra avdelning, förutom de inledande och efter varandra följande kurserna i medicin och kirurgi, kurser i ett flertal andra kliniska ämnen. Stadgan medger att de studerande, efter genomgången kirurgikurs, fritt kan välja mellan olika kombinationer av ifrågavarande kliniska kurser. Vissa obligatoriska kombinationer — inom det fria valet — är föreskrivna. Beträffande tillträdet till kurskombinationen pediatrik (inklusive barnpsykiatri) — socialmedicin gäller dessutom vissa villkor. Vid högskolan i Umeå kan, under en övergångsperiod nu berörda valfrihet icke tillämpas i full utsträckning. En temporär avvikelse från stadgans regler torde därför böra ske. Efter kirurgikursens slut kommer de studerande i Umeå under sådana förhållanden att få ett mindre antal kurser att välja mellan än de studerande vid de befintliga lärosätena.

Organisationen av den kliniska undervisningen i Umeå kommer redan från och med vårterminen 1961 att vara i huvudsak genomförd och från och med läsåret 1961/62 definitivt.

Den propedeutiska undervisningen. Den av beredningen framlagda planen för tillgodoseende av lasarettets och högskolans lokalbehov innebär, att undervisning i det propedeutiska årets ämnen beräknas kunna börja läsåret 1962/63. Vissa av de lärarbefattningar, som avses även för den propedeutiska undervisningen, föreslås inrättade redan i samband med den kliniska undervisningens igångsättande. Det gäller en professur i patologi, en professur i klinisk fysiologi samt en laboratur i klinisk kemi. När den propedeutiska undervisningen börjar, bör den av beredningen före-

slagna andra professuren i patologi samt de föreslagna två prosekturerna i samma ämne vara inrättade. Vad beträffar tidpunkterna för inrättande av professurerna i allmän bakteriologi och farmakologi vill beredningen erinra om sin plan rörande en etappvis utbyggnad av bland annat de bakteriologiska och farmakologiska institutionerna. Enligt beredningens mening förutsätter denna plan, att vederbörande ämnesföreträdare kan leda utbyggnadens planering. Speciella anordningar i fråga om tjänsternas inrättande och tillsättande bör av detta skäl vidtagas. Beredningen förordar därför, att professurerna i allmän bakteriologi och farmakologi inrättas från och med den 1 januari 1962. Tjänsterna bör emellertid ledigförklaras i sådan tid, att utnämning av innehavarna kan ske redan till den 1 juli 1961. Vid denna tidpunkt bör de båda ämnesföreträdarna — ehuru formellt kvarstående å andra befattningar — beredas möjlighet att ägna sig åt planläggningen av institutionernas utbyggnad och förberedelsearbetet inför den propedeutiska undervisningens igångsättande höstterminen 1962.

Inrättandet av vissa tjänster samt kursuppläggningsen. I efterföljande sammanställning redovisas beredningens förslag beträffande tidpunkterna för inrättandet av vissa lärartjänster.

**Tidpunkterna för inrättandet av vissa tjänster
vid den medicinska högskolan i Umeå**

1/10 1958	professur i medicin
	» i röntgendiagnostik
	» i patologi
	» i klinisk fysiologi
	laboratur i klinisk kemi
	» i klinisk bakteriologi
1/5 1959	professur i kirurgi
	» i radioterapi med tumördiagnostik
	» i ortopedi
1/10 1959	professur i dermato-venereologi
	» i oftalmiatrik
	» i hygien
1/12 1959	professur i oto-rhino-laryngologi
	» i obstetrik och gynekologi
1/4 1960	professur i psykiatri
	» i neurologi
1/6 1960	professur i pediatrik
	» i socialmedicin
1/1 1962	professur i allmän bakteriologi
	» i farmakologi
1/5 1962	professur i medicinsk kemi
	» i patologi
	2 prosekturer i patologi

Biblioteksfrågan

Beredningen: Då vetenskaplig forskning och undervisning ej kan bedrivas utan tillgång till vetenskaplig litteratur, utgör ett medicinskt bibliotek en oundgänglig del av en medicinsk högskola. Det förhållandet att den medicinska högskolan i Umeå icke nu avses att omfatta undervisning i de ämnen, som ingår i medicine kandidatexamen, kunde tänkas motivera, att biblioteket finge representera i huvudsak endast sådana ämnen, som tillhör det kliniska området, eller att de prekliniska ämnena tillgodosåges blott i begränsad omfattning. Emellertid utnyttjar den kliniska kemien och den kliniska fysiologien samma litteratur som modervetenskaperna, fysiologisk kemi och fysiologi. Vidare kräver patologien tillgång till normal-anatomisk och normal-histologisk litteratur. Därtill kommer att de kliniska forskarna i sitt arbete ständigt behöver ha tillgång även till den teoretisk-medicinska litteraturen. Enligt beredningens bestämda uppfattning måste därför högskolans bibliotek från början givas samma omfattning som ett bibliotek, avsett för en fullständig medicinsk högskola.

Centrallasarettet i Umeå disponerar för närvarande för sitt medicinska bibliotek en rumsyta av cirka 95 m². Möjlighet att inom lasarettets nuvarande eller projekterade byggnader bereda *lokaler* åt den medicinska högskolans bibliotek föreligger ej. Umeå stad har emellertid erbjudit sig att i stadsbiblioteket under ett begränsat antal år upplåta lokaler för högskolans bibliotek. I stadsbiblioteket är för närvarande inrymt, bland annat, tandläkarinstitutets odontologiska bibliotek. Enligt stadens erbjudande skulle för ett blivande gemensamt medicinskt-odontologiskt bibliotek upplåtas, utöver stadsbibliotekets ordinarie läsesalar och expeditioner, dels två läsrum om sammanlagt cirka 87 m² jämte fyra mindre arbetsrum om sammanlagt 80 m² för det medicinskt-odontologiska bibliotekets personal, dels magasinutrymme, beräknat att räcka för sistnämnda biblioteks accession för en tid av omkring sex år. Under förutsättning att de nuvarande bibliotekslokalerna inom lasarettet bibehålles, lämpligen som referensbibliotek, finner beredningen denna lösning av lokalfrågan godtagbar som ett provisorium.

Det är emellertid uppenbart, att en särskild biblioteksbyggnad för högskolan och tandläkarinstitutet måste genom statlig försorg uppföras inom en tidrymd av sex à sju år.

Beträffande *personalorganisationen* har beredningen förordat, att det medicinskt-odontologiska biblioteket i huvudsak skall skötas av personal, som är upptagen på den medicinska högskolans stat.

Såsom engångsanslag för *bokinköp och bokbindning* har beredningen beräknat ett belopp av 240 000 kronor erforderligt, vilken medelsanvisning skulle uppdelas på fyra budgetår. I årligt anslag för biblioteket föreslår beredningen ett belopp av 85 000 kronor.

Högskolans organisatoriska uppbyggnad

Beredningen: Högskolan bör, såsom redan framgått av huvudpunkterna i beredningens förslag, under uppbyggnadsskedet stå under omedelbar ledning av en *organisationskommitté*, vilken inom sig bör utse ett särskilt arbetsutskott. Till detta bör delegeras beslutanderätten i ärenden av löpande natur ävensom frågor av annat slag, vilka kräver ett skyndsamt avgörande. I övrigt bör arbetsutskottet verkställa erforderliga utredningar, utarbeta förslag samt uppehålla de erforderliga kontakterna med landstinget och Umeå stads förvaltningsorgan.

Utrustningsfrågorna är av sådan natur att handläggningen av dessa bör anförtros åt ett särskilt utrustningsutskott inom organisationskommittén.

I ärenden angående tillsättning av lärarbefattningar vid högskolan bör vederbörande akademiska myndigheter vid Uppsala universitet tills vidare medverka. I fråga om omfattningen av samt formerna för denna medverkan torde organisationskommittén böra avgiva förslag.

Tillkomsten av en medicinsk högskola i Umeå aktualiserar vissa betydelsefulla problem rörande den odontologiska utbildningens omfattning i Umeå och samordningen av den medicinska högskolans och tandläkarinstitutets verksamhet. Enligt beredningens mening talar mycket starka skäl för att undervisningen vid tandläkarinstitutet, så snart förutsättningar härför föreligger, utvidgas till att omfatta även nionde och tionde terminernas undervisning. Nämnnda fråga och spörsmålet om formerna för en ändamålsenlig samverkan i skilda hänseenden mellan den medicinska högskolan och tandläkarinstitutet bör enligt beredningens mening snarast möjligt utredas. Det synes från flera synpunkter lämpligt, att ifrågavarande utredningsuppdrag anförtros åt organisationskommittén.

Avtalsfrågorna

Förslagen till avtal med Västerbottens läns landsting och Umeå stad äro såsom *bilagor* fogade vid detta utlåtande.

Kostnadsberäkningar

Beredningen: Vad beträffar årliga kostnader och engångskostnader, som belöper på högskolans första verksamhetsår — budgetåret 1958/59 — kan det sammanlagda anslagsbehovet enligt en överslagsberäkning, som verkställts av beredningen, beräknas till i avrundat tal 1 250 000 kronor. Av detta belopp hän-

för sig 1 200 000 kronor till åttonde huvudtiteln och 50 000 kronor till elfte huvudtiteln.

I fråga om de årliga anslagen till högskolan vid full utbyggnad kräver högskolans verksamhet utöver anslag för de ändamål som beredningen i det föregående närmare redovisat — i första hand byggnadsarbeten, utrustning, avlöningar, driftkostnadsbidrag till landstinget och biblioteksändamål — anslagsmedel för omkostnader, materiel, nyanskaffning av apparater, stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier, bidrag till främjande av medicinsk forskning, resestipendier åt ordinarie lärare m. fl., gästföreläsningar samt extra utgifter.

Sveriges förenade studentkårer har bland annat hemställt, att beredningen måtte föreslå att vissa statsbidrag skall utgå till studentkåren i Umeå för budgetåret 1958/59 6 700 kronor, för budgetåret 1959/60 5 150 kronor, för budgetåret 1960/61 4 650 kronor samt för budgetåret 1961/62 3 000 kronor. För budgetåret 1962/63 och för därefter följande budgetår skulle endast erfordras ett löpande bidrag till värmekostnader av 2 000 kronor.

Beredningen vill erinra om att staten för närvarande kostnadsfritt tillhandahåller värme för kårhusbyggnader vid vissa lärosäten. Med hänsyn härtill och till angelägenheten av att alltför höga kåravgifter icke kommer att uttagas av det relativt begränsade antal studerande, som under de första åren kommer att tillhöra studentkåren i Umeå, finner beredningen den ifrågavarande framställningen starkt motiverad. Bidragen i fråga böra uppföras under högskolans omkostnadsanslag.

Beträffande engångsanslagen till högskolan för dess fulla utbyggnad vill beredningen understryka, att beräkningarna — framför allt för andra uppbyggnadsskedet — av det totala medelsbehovet för inredning och utrustning av nya lokaler samt för bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Umeå lasarett måste på väsentliga punkter anses såsom preliminära.

Enligt beredningens förslag skall 20 av de studerande, som hösten 1955 påbörjade sina medicinska studier vid befintliga lärosäten, genomgå fortsatt klinisk utbildning vid universitetet i Uppsala och Lund. Kostnaderna härför har av beredningen uppskattats till 242 000 kronor.

Beredningen har beräknat de årliga anslagen till högskolan vid full utbyggnad och engångsanslagen för dess fulla utbyggnad på sätt efterföljande sammanställning utvisar.

A. Årliga anslag till högskolan vid full utbyggnad
(fr. o. m. budgetåret 1962/63)

<i>1. Åttonde huvudtiteln</i>		
Medicinska högskolan i Umeå: Avlöningar, <i>förslagsanslag</i> ..	3 000 000	
Medicinska högskolan i Umeå: Omkostnader, <i>förslagsanslag</i>	440 000	
Medicinska högskolan i Umeå: Materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	458 000	
Medicinska högskolan i Umeå: Nyanskaffning av apparater, <i>reservationsanslag</i>	70 000	
Medicinska högskolan i Umeå: Bokinköp och bokbindning för biblioteket, <i>reservationsanslag</i>	85 000	
Gemensamma universitetsändamål: Stipendier för främjande av högre vetenskapliga studier, <i>reservationsanslag</i>	36 000	
Gemensamma universitetsändamål: Resestipendier åt ordinarie lärare m. fl., <i>reservationsanslag</i>	5 000	
Gemensamma universitetsändamål: Gästföreläsningar, <i>reservationsanslag</i>	6 000	
Gemensamma universitetsändamål: Bidrag till främjande av medicinsk forskning vid universiteten m. fl. läroanstalter, <i>reservationsanslag</i>	75 000	
Gemensamma universitetsändamål: Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	25 000	4 200 000
<i>2. Elfte huvudtiteln</i>		
Bidrag till driften av Umeå lasarett, <i>förslagsanslag</i>	1 200 000	1 200 000
	Summa kronor	5 400 000

B. Engångsanslag till högskolan för dess fulla utbyggnad
(budgetåren 1958/59—1965/66)

<i>1. Åttonde huvudtiteln</i>		
Medicinska högskolan i Umeå: Bokinköp och bokbindning för biblioteket, <i>reservationsanslag</i>	240 000	
Medicinska högskolan i Umeå: Inredning och utrustning av nya lokaler, <i>reservationsanslag</i>	10 000 000	10 240 000
<i>2. Elfte huvudtiteln</i>		
Bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Umeå lasarett m. m., <i>reservationsanslag</i>		15 263 000
<i>3. Kapitalbudgeten</i>		
Biblioteks- och administrationsbyggnad vid medicinska högskolan och tandläkarinstitutet i Umeå, <i>investeringsanslag</i>		1 300 000
	Summa kronor	26 803 000

Departementschefen

Departementschefen har anfört följande.

Frågan om inrättande av en medicinsk läroanstalt i Norrland har redan tidigare i år varit föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning. I propositionen 1957: 91, för vars huvudsakliga innehåll jag redogjort i det föregående, behandlades frågan om utbyggnad av den medicinska utbildningsorganisationen. Dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet framhöll i propositionen, att beredningen inom ecklesiastikdepartementet av nämnda fråga icke vore helt avslutad vid ifrågavarande tidpunkt. Efter den beredning, som då medhunnits, ansåg han emellertid att övervägande skäl talade för att den erforderliga utbyggnaden av den medicinska utbildningskapaciteten borde ske genom inrättande av en medicinsk läroanstalt i Norrland, omfattande både propedeutisk och klinisk utbildning. Riksdagen fann de av departementschefen anförda skälen för inrättande av en medicinsk läroanstalt i Norrland bärande. I fråga om valet av förläggningssort för den ifrågasatta läroanstalten ansåg departementschefen, att de starkaste skälen kunde anföras för att läroanstalten förlades till Umeå. Med anledning av detta ställningstagande från departementschefens sida uttalade riksdagen, att den för sin del icke hade något att erinra mot att överläggningar upptoges med Västerbottens läns landsting och Umeå stad rörande de med läroanstaltens ifrågasatta förläggning till Umeå sammanhängande spörsmål.

Enligt departementschefens mening borde den ytterligare utredning, som erfordrades i ärendet, verkställas av en inom ecklesiastikdepartementet tillkallad särskild beredning. Avsikten vore, att det fortsatta utredningsarbetet skulle bedrivas i sådan takt, att en proposition med förslag till principbeslut i ärendet kunde föreläggas årets riksdag under höstsessionen.

Det var i första hand avsaknaden av bindande uppgörelser med förut nämnda landsting och stad, som icke tillät, att ett definitivt förslag i ärendet framlades redan under riksdagens vårsession. Utan närmare kännedom om de åtaganden, till vilka ifrågavarande kommuner vore beredda, kunde statsmakterna icke överblicka de ekonomiska följderna av ett principbeslut. Vidare saknades på andra betydelsefulla punkter tillräckligt underlag för ett slutligt ställningstagande. Jag vill i detta sammanhang erinra om att i propositionen särskilt pekades på lärarfrågan såsom ett av de problem, som krävde fortsatt utredning.

Omedelbart efter det att riksdagen fattat beslut i anledning av propositionen bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en särskild beredning med uppgift att inom departementet biträda med fortsatt utredning av frågan om inrättande av en medicinsk läroanstalt i Norrland. I beredningens uppgift skulle även ingå att upptaga i samband med utredningen erforderliga förhandlingar med vederbörande kommuner.

Den med stöd av nämnda bemyndigande tillkallade beredningen har numera fullgjort sitt uppdrag. Jag har i det föregående lämnat en detaljerad redogörelse för det av beredningen avgivna betänkandet. Innan jag redovisar mina ställningstaganden till beredningens olika förslag och rekommendationer, torde jag få i korthet rekapitulera vissa huvudpunkter i betänkandet.

Enligt beredningens förslag skall en medicinsk högskola inrättas i Umeå från och med budgetåret 1958/59. Högskolan föreslås i överensstämmelse med de i propositionen 1957: 91 uppdragna riktlinjerna skola omfatta både propedeutisk och klinisk utbildning samt avse en årlig intagning av 40 studerande. För att undvika ett alltför markerat provisorium under högskolans första viktiga uppbyggnadsår föreslår beredningen, att den kliniska undervisningen skall börja först vårterminen 1959, d. v. s. en termin senare än som tidigare förutsatts. Beredningens förslag rörande tidpunkterna för den kliniska undervisningens igångsättande innebär i huvudsak följande. Kurs i medicin skall börja den 1 januari 1959 och kurs i kirurgi den 1 augusti 1959. Kurser i övriga till medicine licentiatexamens andra avdelning hörande ämnen skall anordnas successivt enligt en i vissa avseenden bunden ordning, med början i januari 1960. Den propedeutiska undervisningen beräknas kunna börja höstterminen 1962. En konsekvens av förslaget att uppskjuta igångsättandet av den kliniska undervisningen är, att särskilda anordningar måste vidtagas för att 20 av de studerande, som började sina medicinska studier vid befintliga lärosäten höstterminen 1955, skall kunna beredas fortsatt klinisk utbildning i Uppsala och Lund. För genomförandet av sådana anordningar erfordras enligt beredningens beräkning en sammanlagd medelsanvisning av 242 000 kronor.

I betänkandet redovisas en bygnadsplan för tillgodosende av högskolans och Umeå lasarets kommande lokalbehov. Enligt planen skall dess genomförande uppdelas på två skeden. Under det första skedet, omfattande tiden från årsskiftet 1957/58 till slutet av 1959, skall anordnas sådana lokaler, som är nödvändiga för den kliniska undervisningen. Under det andra skedet, omfattande tiden därefter fram till årsskiftet 1965/66, skall färdigställas lokaler för den propedeutiska undervisningen samt utökade lokaler för klinisk undervisning och medicinsk forskning. Det mest omfattande bygnadsföretaget under detta skede, nämligen uppförandet av ett institutionskomplex för bakteriologi, virologi, hygien och farmakologi, skall enligt planen genomföras i två etapper.

Beredningen redovisar ett detaljerat förslag till personalorganisation för högskolan. I väsentliga stycken följer detta förslag de av statsmakterna år 1954, i samband med ställningstagandet till läkarutbildningsreformen, godtagna riktlinjerna för uppbyggnad av personalorganisationen vid de nuvarande medicinska läroanstalterna. På anförda skäl förordar beredningen emellertid, att personalorganisationen i vissa hänseenden utformas annorlunda än som skett vid de befintliga lärosätena. Vid full utbyggnad av högskolan, d. v. s. från och med budgetåret 1962/63, skall enligt beredningens förslag finnas inrättade, bland annat, 20 professurer, 6 laboraturer eller motsvarande tjänster, 10 tjänster såsom lärare i kliniska ämnen i lönegraden Ae 24, 6 docenturer samt 1 forskardocentur.

Förslag till personalorganisation förutsätter, så vitt avser en övergångsperiod, medverkan i undervisningen av vissa nuvarande lasaretsläkare vid Umeå lasarett. En väsentlig del av beredningens arbete har ägnats åt de med denna medverkan sammanhängande problemen. Vid överläggningar inför beredningen mellan Svenska landstingsförbundet och Västerbottens läns landsting, å ena, samt Sveriges läkarförbund och berörda läkare vid lasarettet, å andra sidan, har riktlinjer dragits upp för en lösning av dessa problem. Enligt vad beredningen anfört i anslutning till förslaget till personalorganisation har ifrågakvarande överläggningar lett till en överenskom-

melse, innebärande att landstinget skall till vissa av de nuvarande lasarettsläkarna betala ersättning, som på en gång innefattar kompensation för mistade inkomster i anledning av delning av den klinik, för vilken vederbörande lasarettsläkare nu är chef, och arvode för den undervisning, som ifrågavarande läkare avses skola meddela. Ersättningarnas storlek skall bestämmas genom förhandlingsöverenskommelse mellan parterna eller, om sådan icke kan uppnås, genom skiljedom.

Beredningens förslag innebär vidare, att de nuvarande lasarettsläkare, som avses skola medverka i undervisningen, skall förordnas att bestrida på lärare i Ae 24 ankommande undervisning. Lärartjänsten i ämnet skall därvid hållas vakant, och ett belopp motsvarande lönen i löneklass Ae 24 skall utgå av statsmedel till landstinget. Såsom förut nämnts skall det ankomma på landstinget att betala lasarettsläkaren ersättning för den undervisning denne skall meddela.

Ett särskilt medicinskt-odontologiskt bibliotek skall enligt beredningens förslag inrättas i Umeå. Detta bibliotek föreslås skola till en början förläggas till stadsbiblioteket. De lokaler inom stadsbiblioteket, som det medicinskt-odontologiska biblioteket kan få disponera, beräknas emellertid bli otillräckliga för sistnämnda biblioteks behov inom en tidsperiod av sex å sju år. Enligt beredningens mening bör före utgången av denna tidsperiod uppföras en särskild nybyggnad avsedd att inrymma dels det medicinskt-odontologiska biblioteket, dels administrationslokaler för högskolan och tandläkarinstitutet.

I betänkandet redovisas fullständiga förslag till avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Västerbottens läns landsting respektive Umeå stad, å andra sidan. Beredningen förordar, att dessa båda avtalsförslag oförändrade lägges till grund för samarbetet mellan staten och ifrågavarande kommuner.

Enligt beredningen bör högskolan under uppbyggnadsperioden stå under omedelbar ledning av en organisationskommitté. Under hänvisning till förberedelsearbetets brådskande natur förordar beredningen, att denna organisationskommitté tillsättes så snart förutsättningar därför föreligger.

Vid full utbyggnad av högskolan beräknas de årliga kostnaderna för statsverket uppgå till 5,4 miljoner kronor. Av detta belopp avser 4,2 miljoner olika anslag under åttonde huvudtiteln — därav 3 miljoner kronor i avlöningsanslag — samt 1,2 miljoner kronor ett anslag under elfte huvudtiteln till bidrag till driften av Umeå lasarett. Engångskostnaderna för statsverket för full utbyggnad av högskolan beräknas till 26,8 miljoner kronor. Av beloppet avser 10,2 miljoner kronor anslag under åttonde huvudtiteln till inredning och utrustning av nya lokaler, 15,3 miljoner kronor anslag under elfte huvudtiteln till bidrag till vissa byggnadsarbeten vid Umeå lasarett samt 1,3 miljoner kronor investeringsanslag under kapitalbudgeten till biblioteks- och administrationsbyggnad vid medicinska högskolan och tandläkarinstitutet. Jag vill erinra om att beredningen enligt en i betänkandet intagen tidsplan för utbyggnaden av högskolan under andra uppbyggnadsskedet angivit den tänkta fördelningen per budgetår av de på ifrågavarande skede belöpande statsanslagen till nyssnämnda byggnadsarbeten.

Enligt min mening har genom beredningens arbete skapats det erforderliga underlaget för ett definitivt ställningstagande till frågan om inrättande av en medicinsk högskola i Umeå. Jag vill i detta sammanhang framhålla,

att jag finner det vara värdefullt, att beredningen under sitt arbete samverkat med en så betydande krets av sakkunniga ämnesföreträdare — av vilka det stora flertalet tillhör medicinska fakulteten i Uppsala — samt även samrått med universitetskanslern och chefen för medicinalstyrelsen i frågor av mera väsentlig betydelse för utredningsarbetet.

Den utredning och de förslag, som beredningen framlagt, ger enligt min mening klart vid handen, att erforderliga förutsättningar föreligger för inrättande av en medicinsk högskola i Umeå. Jag förordar därför, att ett principbeslut nu fattas om inrättande av den föreslagna högskolan från och med budgetåret 1958/59. Högskolan bör få den omfattning — i fråga om både ämnesrepresentation och årlig intagning av studerande — som beredningen förordat. Jag vill i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på den inledande bestämmelsen i föreliggande förslag till avtal med Västerbottens läns landsting, enligt vilken läroanstaltens omfattning bestämmes av Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut.

Den utbyggnadsplan, som beredningen i samarbete med landstinget framlagt, synes mig ägnad att inom rimlig tid ombilda det nuvarande lasarettet till ett fullt godtagbart undervisningssjukhus samt skapa ändamålsenliga institutionslokaler för högskolan. Jag föreslår därför, att denna plan lägges till grund för högskolans successiva utbyggnad.

Beredningens förslag till personalorganisation anser jag mig böra i allt väsentligt biträda. Jag inbegriper därvid de lösningar av vissa speciella lärarfrågor, vilka jag nyss berört. På några punkter i fråga om personalorganisationen torde emellertid beredningens förslag böra modifieras.

Enligt beredningen skulle i den för de vetenskapliga institutionerna avsedda gemensamma organisationen ingå två tjänster som laboratorieingenjör i Ae 17. Då löneställningen m. m. för ifrågavarande kategori av befattningshavare för närvarande prövas av 1956 års tekniska biträdesutredning, bör ståndpunkt icke nu tagas till beredningens förslag i denna del.

I den av beredningen föreslagna personalorganisationen ingår tjänster som instrumentmakare, laboratoriebiträde, laboratoriesköterska, preparator, institutionsvaktmästare, vaktmästare och diskbiträde. För egen del har jag icke funnit något att erinra mot det av beredningen beräknade totala behovet av här avsedd biträdespersonal. Enligt min mening är det emellertid mindre lämpligt att på detta stadium fixera ifrågavarande personals differentiering på olika tjänstetyper och lönegrader. Frågorna om tjänstetyp och lönegradsplacering torde i stället böra övervägas framdeles i samband med prövningen av organisationskommitténs kommande äskanden om ifrågavarande tjänsters inrättande.

I den del av personalorganisationen, som avser högskolans administration, skall enligt beredningens förslag ingå en tjänst som kanslist i beföringsgången Af 9—Ae 13. Jag vill med anledning härav erinra om att frågan om ökad användning av kanslister inom statsförvaltningen för närvarande är föremål för Kungl. Maj:ts prövning. Med hänsyn härtill synes frågan om inrättande av en kanslisttjänst vid högskolan böra tills vidare hållas öppen.

Vad beredningen anfört i fråga om turordningen och tidsschemat för de olika kliniska kursernas igångsättande föranleder ingen erinran från min sida. Vidare tillstyrker jag, att de i personalorganisationen ingående huvudlärartjänsterna successivt inrättas vid tidpunkter, som beredningen förordat. Kungl. Maj:t bör, såsom beredningen föreslagit, äga befogenhet att medgiva att i förslaget till personalorganisation upptagna tjänster må le-

digförklaras vid sådan tidpunkt, att tillsättningsförfarandet kan vara avslutat i god tid innan vederbörande tjänst enligt Kungl. Maj:ts prövning erfordras.

Den av beredningen förordade provisoriska lösningen av det medicinskt-odontologiska bibliotekets lokalfråga anser jag mig kunna godtaga. Jag finner de i betänkandet anförda skälen för uppförande framdeles av en särskild byggnad för bland annat biblioteket bärande och förordar därför en sådan lösning av bibliotekets lokalfråga på längre sikt. Jag vill också erinra om att Västerbottens läns landsting i föreliggande förslag till avtal förklarat sig villigt att bidra till ifrågavarande byggnadsföretag med 700 000 kronor.

Mot beredningens uttalanden och rekommendationer rörande högskolans organisatoriska uppbyggnad har jag icke funnit anledning till erinran. Jag anser i likhet med beredningen nödvändigt, att en särskild organisationskommitté får i uppdrag att fortsätta detaljplaneringen av högskolans uppbyggnad. Intill dess de organisatoriska förutsättningarna enligt Kungl. Maj:ts prövning föreligger för anordnande av en självständig högskoleförvaltning, bör högskolan stå under omedelbar ledning av organisationskommittén. Jag torde i detta sammanhang få anmäla, att jag — med hänsyn till vikten av att förberedelsearbetet för påbörjande av verksamheten vid högskolan icke fördröjes — har för avsikt att inom kort hemställa om åtgärder för tillsättande av här avsedda organisationskommitté. Jag vill tillägga, att jag beträffande kommitténs omfattning, sammansättning och uppgifter utöver de redan nämnda ansluter mig till de av beredningen uppdragna riktlinjerna.

En av beredningens huvuduppgifter har varit att träffa överenskommelser med Västerbottens läns landsting och Umeå stad rörande samarbetet mellan staten och ifrågavarande kommuner efter ett statsmakternas beslut att förlägga medicinsk utbildning till Umeå.

Föreliggande förslag till avtal mellan staten och landstinget reglerar främst frågor rörande upplåtelse av mark och nu befintliga eller nytillkommande sjukhusinrättningar för ifrågakommande högskoleändamål samt parternas åtaganden beträffande anläggnings-, utrustnings- och driftkostnader. Därutöver reglerar avtalsförslaget bland annat förhållanden av väsentlig betydelse för högskolepersonalen och de studerande samt innehåller dessutom administrativa bestämmelser om samverkan mellan parterna på olika punkter. Enligt min mening är avtalsförslaget från statens synpunkt väl godtagbart. Jag tillstyrker därför, att förslaget lägges till grund för det avsedda samarbetet. Därest framdeles smärre jämkningar av eller tillägg till avtalsbestämmelserna skulle erfordras, förutsätter jag, att riksdagens samtycke därtill icke skall behöva inhämtas. Jag vill här tillägga, att enligt vad jag inhämtat Västerbottens läns landsting redan bemyndigat landstingets förvaltningsutskott att träffa slutligt avtal med Kungl. Maj:t och kronan på grundval av det föreliggande förslaget.

Förslaget till avtal mellan staten och Umeå stad reglerar huvudsakligen stadens åtaganden i fråga om det medicinskt-odontologiska biblioteket, bostäder för personalen och de studerande vid högskolan samt kårhus för de studerande vid högskolan och tandläkarinstitutet. Jag finner även detta avtalsförslag vara från statens synpunkt väl godtagbart och tillstyrker därför detsamma. Vad jag nyss anført beträffade eventuella smärre jämkningar av eller tillägg till bestämmelserna i landstingsavtalet synes böra gälla jäm-

väl nu ifrågavarande avtal. Jag vill nämna, att stadsfullmäktige i Umeå den 18 oktober 1957 för sin del beslutat godkänna det föreliggande förslaget.

Vad beträffar kostnadsberäkningarna framgår av betänkandet, att beredningen nedlagt ett omfattande arbete på att göra dessa så noggranna som förhållandena medgivit. Jag är medveten om att beräkningarna på vissa punkter måste anses preliminära. Enligt min mening är det dock helt klart, att de föreliggande kostnadsberäkningarna utgör ett tillräckligt underlag för en bedömning av den ekonomiska innebörden av ett principbeslut om högskolans inrättande. I fråga om medelsbehovet för nästa budgetår synes det — i enlighet med beredningens förslag — böra ankomma på den av mig i det föregående föreslagna organisationskommittén att verkställa erforderliga detaljberäkningar samt till kanslern för rikets universitet ingiva framställning om anslag. Kanslern torde därefter böra till Kungl. Maj:t inkomma med slutliga anslagsäskanden. Vid bifall till mina nu framlagda förslag synes frågan om anslag till högskolan böra upptagas i proposition, som under våren 1958 avlämnas till riksdagen.

I överensstämmelse med beredningens förslag tillstyrker jag att erforderliga anordningar vidtages för att bereda 20 av de studerande, som intogs vid de medicinska lärosätena höstterminen 1955, fortsatt utbildning till medicine licentiatexamen vid universiteten i Uppsala och Lund. Det torde få ankomma på kanslern att, efter närmare granskning av de av beredningen verkställda kostnadsberäkningarna för ifrågavarande anordningar, till Kungl. Maj:t inkomma med förslag i ämnet.

Vad beredningen i övrigt anfört och föreslagit i sitt betänkande har jag funnit mig böra biträda.

Motionerna

Till stöd för det i *motionen I: 203* framställda yrkandet har anförts följande.

Inom Nordiska rådet har väckts förslag att organisera ett gemensamt medicinskt institut för de nordliga regionerna av Finland, Norge och Sverige. Universitetskanslern finner denna tanke i och för sig synnerligen tilltalande. Enligt hans mening torde läkarutbildningen vid detta institut lämpligen icke böra avse de grundläggande medicinska studierna utan viss specialutbildning på ett mera framskridet stadium av studierna eller snarast efter avlagd med. lic.-examen. Om de svenska statsmakterna skulle besluta att upprätta en medicinsk högskola i Umeå torde det ifrågasatta medicinska institutet anknytas till denna högskola.

Förslaget att inrätta ett gemensamt medicinskt institut för de nordliga regionerna har väckts av Finlands regering. I förslaget påpekas att i de nordligaste delarna av Finland, Norge och Sverige ävensom på Island många särskilda problem inom medicinalvården fordrar sin lösning. För dessa områden typiska geografiska och klimatologiska faktorer samt egenartade arbetsförhållanden sätter sin prägel även på frågor som sysselsätter hälso- och sjukvården. Dessa förhållanden inverkar i hög grad på sättet för medicinalväsendets organisation.

Många vetenskapliga särproblem väntar på sin lösning, och forskningsarbetet inom dessa områden kommer att bli mycket givande ur såväl teoretisk som praktisk synpunkt. Att lösa alla dessa problem i varje land för

sig skulle bereda betydande svårigheter och stora kostnader. Det torde därför vara lämpligt att undersöka lämpligheten av att de skandinaviska länderna tillsammans skulle grunda ett medicinskt institut för utredning av de speciella spörsmålen på hälso- och sjukvårdens område inom de nordligaste delarna av dessa länder.

Det torde vara lämpligt att det av Finlands regering och Nordiska rådet aktualiserade spörsmålet närmare utredes.

I *motionerna I: 564* och *II: 713* har anförts bland annat följande.

I proposition nr 188 till årets riksdag föreslår Kungl. Maj:t riksdagen bland annat att besluta att en medicinsk högskola skall inrättas i Umeå från och med budgetåret 1958/59, och att godkänna vad departementschefen i propositionen förordat beträffande högskolans organisation, uppbyggnad m. m. Undervisningen vid den nya högskolan föreslås i propositionen att taga sin början 1 januari 1959. Denna innehåller vidare detaljerade planer för högskolans förseende med erforderliga lokaler och för inrättande av behövliga tjänster. De första lärartjänsterna föreslås skola tillsättas från och med den 1 oktober 1958, d. v. s. först under nästa budgetår.

Den 25 oktober 1957 avgav Finlands regering proposition nr 95 till Finlands riksdag »med förslag till lag om Oulun Yliopisto», d. v. s. ett förslag om inrättande av ett universitet i Uleåborg. Enligt lagförslaget 9 § skall det nya universitetet i vårt östra grannland bestå av tre fakulteter, en filosofisk, en teknisk och en medicinsk, varjämte en forskningsanstalt och ett institut för utbildning av lärare skall knytas till universitetet. Av propositionen framgår, att utbyggnaden av universitetet föreslås skola försiggå i två etapper, varvid den medicinska fakulteten hänförs till det senare skedet. I propositionen framhålles att behovet av läkare är så stort i hela landet, och särskilt i norra Finland, att det icke kan tillgodoses genom den utbildning, som meddelas i de nuvarande medicinska fakulteterna. Då emellertid inrättandet av ny medicinsk fakultet kräver icke blott nya undervisningsanstalter utan även utvecklande av sjukhusväsendet med beaktande därav, måste de till inrättandet av fakulteten anslutna detaljerna omsorgsfullt prövas. Regeringen har genom att intaga en medicinsk fakultet i lagförslaget velat sätta i gång förberedelserna. Dessutom ansluter sig frågan om inrättandet av en medicinsk fakultet till regeringens förslag våren 1957 till Nordiska rådet om grundande av ett gemensamt nordiskt medicinskt institut i Uleåborg för undersökning av de s. k. subarktiska och arktiska områdenas medicinska problem.

Enligt det kommittéförslag, som ligger till grund för propositionen i Finland, skall antalet professorer vid den medicinska fakulteten bli beroende av den kommande utvecklingen och därav betingade krav.

Förslag föreligger sålunda nu samtidigt om utbyggnad av medicinska fakulteter i två städer på ömse sidor om Bottniska viken i relativ närhet av varandra. Det synes då finnas anledning att undersöka möjligheterna för en samordning av planerna för utbyggnad av de båda lärosätena. Som framgår av det ovan sagda äro planerna för Sveriges del långt mera framskridna än i Finland såvitt avser inrättandet av en medicinsk fakultet. Å andra sidan förutsattes icke den medicinska högskolan i Umeå skola vara fullt utbyggd förrän från och med läsåret 1962/63. Det torde därför finnas goda möjligheter att — utan att fördenskull arbetet på Umeå-högskolan för-

halas — närmare undersöka, huruvida en samordning med utbyggnadsplanerna för Uleåborg-universitetet kan komma till stånd och i vad mån på detta sätt besparingar genom ett rationellare utnyttjande av förefintliga resurser kunna uppnås.

Den medicinska undervisningen i Sverige och Finland är uppbyggd efter liknande grunder; ytterligare jämkningar i syfte att förenhetliga utbildningen övervägas. Statsrådet och chefen för inrikesdepartementet har nyligen tillkallat sakkunniga för utredning av frågan om en gemensam nordisk arbetsmarknad för läkare. Det synes under sådana omständigheter icke kunna utan vidare anses som uteslutet, att ett samarbete i en eller annan form även på utbildningsstadiet skall kunna medföra betydliga fördelar. Särskilt kan detta väntas bliva fallet i fråga om de mindre ämnena i studierna.

Härvid förbises icke, att det nya universitetets undervisningsspråk enligt 7 § lagförslaget skall vara finska. Det torde emellertid finnas möjligheter att, i den mån undervisningen i Uleåborg kan på någon punkt samordnas med undervisningen vid den medicinska högskolan i Umeå, undervisning på svenska skall kunna tänkas förekomma i Uleåborg.

Det kan i detta sammanhang erinras om det ovannämnda av Finlands regering till Nordiska rådets senaste session framlagda förslaget om inrättandet av ett gemensamt medicinskt institut för de nordliga regionerna. I den promemoria från medicinalstyrelsen i Finland, som låg till grund för regeringsförslaget, behandlas även möjligheterna att vid ett sådant institut anordna grundläggande medicinsk utbildning fram till medicine-kandidatexamen. I ett yttrande över förslaget av den svenske universitetskanslern av den 7 januari detta år framhåller denne, att läkarutbildningen vid ett dylikt institut icke lämpligen bör avse de grundläggande medicinska studierna utan viss specialutbildning på ett mera framskridet stadium av studierna. I övrigt uttalar sig kanslern för att, därest den medicinska högskolan i Umeå skulle komma till stånd, det ifrågasatta medicinska institutet borde anknytas till denna högskola.

Sedan Nordiska rådet beslutat rekommendera regeringarna (rek. nr 16/1957) att samfällt låta utreda frågan om upprättandet av ett gemensamt nordiskt forskningsinstitut för arktisk medicin och arktisk hygien, har detta utredningsuppdrag av det sjunde nordiska undervisningsministermötet den 13—14 juni 1957 överlämnats till Nordiska kulturkommissionen.

Vid den fortsatta planläggningen av utbyggnaden av den medicinska högskolan i Umeå synes man inom departementet böra närmare undersöka vad som kan åstadkommas genom samverkan främst med Finland och det blivande universitetet i Uleåborg i form av praktiska arrangemang i syfte att uppnå kostnadsbesparingar.

I *motionerna I:566* och *II:715* har anförts bland annat följande.

1941 års reumatikervårdssakkunniga framlade i september 1945 ett betänkande (SOU 1945:41) avseende reumatikervårdens utbyggnad inom landet. På grundval av detta betänkande beslutade 1946 års riksdag i anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 224 att bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med propositionens innehåll låta träffa avtal angående inrättande av å därför lämpade sjukhus ytterligare högst 250 vårdplatser för reumatiskt sjuka. I enlighet med detta riksdagens beslut träffades sedan 1947—1948 mellan pensionsstyrelsen, vilken i detta avseende

erhållit Kungl. Maj:ts bemyndigande, och vederbörande sjukhushuvudmän avtal om dels nybyggnad av en reumatologisk klinik vid Sahlgrenska sjukhuset i Göteborg om 120 vårdplatser, dels utbyggnad av de dåvarande reumatologiska klinikerna vid lasaretten i Lund och Umeå på respektive 68 och 60 vårdplatser till respektive 132 och 120 vårdplatser, och skulle dessa reumatologiska kliniker formas till i alla avseenden självständiga specialavdelningar med egna specialutbildade överläkare.

Genom svårigheter att erhålla byggnadstillstånd försenades tillkomsten av dessa nya kliniker. För närvarande är dock utbyggnaden verkställd å samtliga tre platser. Den reumatologiska kliniken vid universitetet i Lund (Lunds lasarett) är sedan hösten 1956 ombyggd och utvidgad till 132 vårdplatser. Den reumatologiska kliniken i Göteborg är sedan några år färdigbyggd men har ännu icke tagits i bruk för sitt ändamål, då den för närvarande tjänstgör som evakueringsklinik för medicinska kliniken under denna kliniks ombyggnad. Den reumatologiska kliniken i Umeå färdigställdes hösten 1956. Tjänsten som överläkare vid densamma utannonserades i början av detta år och söktes av 3 specialkompetenta läkare, vilka även av medicinalstyrelsen uppsattes på förslag till tjänsten. Tillsättningsförfarandet har emellertid sedan hejdats, och enligt vad som försports lär hos Kungl. Maj:t föreligga en skrivelse med anhållan om att tillsättning av tjänsten icke skulle ske.

I propositionen nr 188 beträffande utbyggnaden av en medicinsk högskola i Umeå saknar man denna av 1946 års riksdag i princip beslutade reumatologiska klinik i Umeå. I stället har i förslaget uppförts en medicinsk klinik på 210 vårdplatser, därav 60 vårdplatser för reumatiskt sjuka. Någon motivering för detta ändringsförslag av riksdagens tidigare beslut föreligger icke.

Reumatikervården i Norrland är i mycket starkt behov av nya vårdplatser, som klart framgår av SOU 1945: 41. Det förefaller därför synnerligen irrationellt att nu, när äntligen efter 10 års väntan den nya specialavdelningen för reumatiskt sjuka vid Umeå lasarett, avseende hela Norrland, skulle kunna tagas i bruk, uppriva det tidigare fattade beslutet. För de reumatiskt sjuka skulle ett sådant steg innebära stora lidanden samt risk för att många sjuka skulle få gå in i invaliditet utan den hjälp som skulle kunnat givas dem.

Frågan synes oss kunna utan större svårighet lösas genom att uppdelas den föreslagna orinligt stora medicinska kliniken å 210 vårdplatser i dels en medicinsk klinik å 120 vårdplatser och dels en reumatologisk klinik, såsom avsikten tidigare varit, möjligen minskad till 90 vårdplatser. En medicinsk klinik av större storlek än 120 vårdplatser är ur alla synpunkter olämplig att ställas under chefskap av en överläkare.

Ur sjukvårdssynpunkt skulle en sådan förändring av i propositionen föreliggande förslag vara av största värde. Ur undervisningssynpunkt likaså, då därigenom de studerande vid den medicinska högskolan i Umeå även finge möjlighet till specialutbildning i reumatologi i likhet med vad fallet är vid universitetet i Lund och vid karolinska institutet i Stockholm. I likhet med vad fallet är vid universitetet i Lund skulle även undervisningen i fysikalisk terapi med fördel kunna förläggas till en sådan reumatologisk klinik, liksom även andra delar av undervisningen under det s. k. propedeutiska året. Ur forskningssynpunkt synes även en sådan uppdelning synnerligen lycklig.

Utskottet

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår har frågan om inrättande av en medicinsk läroanstalt i Norrland redan tidigare i år varit föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning. I propositionen 1957:91 framhöll dåvarande chefen för ecklesiastikdepartementet att beredningen inom departementet av nämnda fråga icke varit vid propositionens avlämnande helt avslutad och att avsett vore att — efter frågans ytterligare utredning — en principproposition i ärendet skulle avlämnas till riksdagen under höst-sessionen 1957.

I sitt av riksdagen godkända utlåtande 1957:103 framhöll utskottet, att utskottet funnit de skäl som anförts för upprättandet av en medicinsk läroanstalt i Norrland bärande. Utskottet förutsatte emellertid, att det planerade nya akademiska lärosätet i Norrland skulle få en uppbyggnad och organisation, som tillgodosåge de krav, som oavvisligen måste ställas på en fullgod medicinsk utbildningsanstalt. Vad förlägningsfrågan beträffade hade utskottet icke funnit anledning till erinran mot att överläggningar upptoges med Västerbottens läns landsting och Umeå stad rörande de med läroanstaltens ifrågasatta förläggning till Umeå sammanhängande spörsmålen. Enligt utskottets mening borde dessa överläggningar syfta till att ernå en uppgörelse med nämnda parter, innebärande ett tillgodoseende från olika synpunkter av statens i förevarande fråga starkt framträdande intressen med avseende å undervisning, forskning och sjukvård. Skulle en dylik, för statens del godtagbar uppgörelse icke kunna komma till stånd, förutsatte utskottet, att Kungl. Maj:t upptog frågan om annan förlägningsort i Norrland till övervägande och vidtog de åtgärder, som i detta läge kunde befinnas påkallade.

Genom beslut den 31 maj 1957 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för ecklesiastikdepartementet att tillkalla en särskild beredning med uppgift att inom departementet biträda med fortsatt utredning av frågan om inrättande av en medicinsk läroanstalt i Norrland. I beredningens uppgift skulle även ingå att upptaga i samband med utredningen erforderliga förhandlingar med vederbörande kommuner.

För den huvudsakliga innebörden av beredningens den 29 oktober 1957 avlämnade betänkande i ärendet har redogörelse lämnats i det föregående. De av beredningen överlämnade, i förevarande proposition nr 188 intagna förslagen till avtal mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Västerbottens läns landsting respektive Umeå stad, å andra sidan, äro såsom *Bilaga 1* och *Bilaga 2* fogade vid detta utlåtande.

Utskottet är ense med departementschefen om att genom beredningens arbete det erforderliga underlaget skapats för ett definitivt ställningstagande till frågan om inrättande av en medicinsk högskola i Umeå och

att utredningen givit vid handen att förutsättningar för ett positivt beslut i ärendet nu föreligga. Utskottet tillstyrker därför bifall till Kungl. Maj:ts förslag att riksdagen fattar principbeslut om inrättandet av ifrågakvarande högskola från och med budgetåret 1958/59. Utskottet har icke funnit något att erinra mot de föreliggande avtalsförslagen, vilka — såvitt utskottet kunnat finna — innebära ur statens synpunkt godtagbara uppgörelser med vederbörande kommuner.

Utskottet ansluter sig även till vad departementschefen förordat med avseende å högskolans organisation och uppbyggnad m. m. samt har icke funnit anledning till erinran mot vad departementschefen i förevarande sammanhang i övrigt anfört och föreslagit.

De i motionerna I: 203 samt I: 564 och II: 713 berörda frågorna synas utskottet böra bli föremål för Kungl. Maj:ts uppmärksamhet i samband med de åtgärder av organisatorisk och annan natur, som Kungl. Maj:t kan komma att vidtaga med avseende å den medicinska högskolans i Umeå uppbyggande.

Vidkommande motionerna I: 566 och II: 715 får utskottet framhålla följande.

Den 19 oktober 1956 bemyndigade Kungl. Maj:t pensionsstyrelsen att med Västerbottens läns landsting träffa avtal angående ytterligare 60 vårdplatser för reumatiskt sjuka vid lasarettet i Umeå utöver de 60 platser landstinget enligt avtal med styrelsen i mars 1929 redan anordnat i en särskild byggnad å lasarettsområdet.

Till pensionsstyrelsen inkom den 24 september 1957 en skrivelse från Västerbottens läns landsting, vari framhölls, att vid prövningen av de lokalmässiga förutsättningarna för anordnandet av medicinsk undervisning vid Umeå lasarett det visat sig erforderligt att under en beräknad övergångstid av fem år begränsa vårdplatserna för de reumatiskt sjuka till 60 och att den nuvarande reumatikerbyggnaden vore det enda acceptabla provisoriet för en psykiatrisk klinik, vilken ansågs nödvändig för att undervisningen skulle komma till stånd. Med anledning härav hemställde landstinget att genomförandet av den överenskomna utökningen av reumatikervården vid lasarettet finge anstå under fem år och att de 60 vårdplatserna enligt 1929 års avtal finge tillhandahållas på de två nya vårdavdelningarna om vardera 30 platser i den nyuppförda sängbyggnaden i anslutning till den medicinska avdelningen och med medicinöverläkaren som chef liksom hittills samt att den nuvarande reumatikerbyggnaden finge ombyggas och utnyttjas till psykiatrisk klinik.

Beredningen framhöll i ärendet, att det enligt beredningens mening vore oundgängligen nödvändigt, att de anordningar för tillgodoseende av psykiatriundervisningslokaler, som landstinget föreslagit, kunde genomföras.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 oktober 1957 har pensionsstyrelsen

under hänvisning till de synnerligen starka skäl som anförts i ärendet icke velat motsätta sig den gjorda framställningen och icke heller att nuvarande anordning av läkarvården å reumatiska avdelningen tills vidare bibehålles.

Förevarande ärende är för närvarande föremål för Kungl. Maj:ts prövning.

På grund av sålunda föreliggande förhållanden är utskottet icke berett att tillstyrka att riksdagen nu i enlighet med vad i motionerna I: 566 och II: 715 påyrkats skulle fatta beslut om anordnande vid Umeå lasarett av en reumatologisk klinik, omfattande 90 vårdplatser. Beträffande det i nämnda motioner framställda förslaget om inrättandet vid lämplig tidpunkt av en lärartjänst (laboratur) i reumatologi torde denna fråga framdeles böra bli föremål för organisationskommitténs för den medicinska högskolan i Umeå närmare prövning. Utskottet avstyrker alltså bifall till motionerna I: 566 och II: 715.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

I) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 566 och II: 715,

a) besluta att en medicinsk högskola skall inrättas i Umeå från och med budgetåret 1958/59;

b) godkänna vad departementschefen i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 8 november 1957 förordat beträffande högskolans organisation, uppbyggnad m. m.;

c) bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med Västerbottens läns landsting angående inrättande av en medicinsk läroanstalt i Umeå m. m. i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordat;

d) bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal med Umeå stad angående vissa åtaganden i samband med anordnande av medicinsk och odontologisk utbildning i Umeå i huvudsaklig överensstämmelse med vad departementschefen i nämnda statsrådsprotokoll förordat;

II) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 203, I: 564 och II: 713, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet rörande dessa motioner anført.

Stockholm den 10 december 1957

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha närvarit

från första kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Ohlon, Näsström, Boman, Hesselbom, Ivar Johansson, Einar Persson, Sundelin, Thun, Påls-son, Holmqvist, Rikard Svensson, fröken Ranmark, herrar Söderberg och Arrhén; samt

från andra kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Åkerström, Malmborg, Petterson i Degerfors, Persson i Växjö, fröken Elmén, herrar Gustafsson i Stockholm, Widén, Nilsson i Göingegården, fröken Olsson, fröken Karlsson, fru Wallin, herrar Arvidsson, Helén och Svensson i Sten-kyrka.

Reservation

av fröken *Elmén*.

Förslag till
AVTAL
mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Västerbottens
läns landsting, å andra sidan, angående inrättande av
en medicinsk läroanstalt i Umeå m. m.

Mellan beredningen för fortsatt utredning av frågan om inrättande av en medicinsk läroanstalt i Norrland, å ena, och företrädare för Västerbottens läns landsting, å andra sidan, har — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och landstingets godkännande — träffats följande avtal angående inrättande av en medicinsk läroanstalt i Umeå m. m.

1 §.

I Umeå inrättas, i anslutning till lasarettet, en medicinsk läroanstalt av den omfattning, som Kungl. Maj:t med stöd av riksdagens beslut bestämmer.

Klinisk undervisning påbörjas den 1 januari 1959 och propedeutisk undervisning, så snart förutsättningar härför föreligga.

2 §.

För anordnande och bedrivande av i 1 § omnämnd undervisning och forskning upplåter landstinget utan kostnad för statsverket:

a) samtliga inom lasarettets område den 1 juli 1957 i bruk varande kliniker, avdelningar och laboratorier samt för sjukhuset gemensamma anläggningar;

b) den inom lasarettområdet uppförda nybyggnaden för patologiskt laboratorium, rättsläkarstation m. m., med undantag av våningarna 2 och 3 trappor;

c) de i utbyggnadsplanen för lasarettet upptagna på- och tillbyggnaderna av den nya sängbyggnaden för lasarettets medicinska klinik m. m.;

d) det inom lasarettområdet belägna epidemisjukhuset jämte dess annexbyggnad;

e) den inom lasarettområdet belägna s. k. gamla sjuksköterskeskolan; samt

f) sanatoriet i Hällnäs.

Landstinget medger, att läroanstalten må kostnadsfritt för undervisnings- och forskningsändamål begagna lasarettets instrumentverkstad och åtnjuta biträde av dess personal.

Landstinget medger även, att de aulor, som avses skola inrymmas i nybyggnaden för sjuksköterskeskolan och i den planerade särskilda behandlings- och administrationsbyggnaden vid lasarettet, må av läroanstalten och studentkåren kostnadsfritt disponeras för anordnande av vetenskapliga föredrag och akademiska högtidligheter.

3 §.

Därest enligt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen jämväl preklinisk undervisning skall anordnas vid läroanstalten eller speciella forskningsinstitutioner eller andra institutioner eller inrättningar skola anknytas till densamma, förbinder sig landstinget att medverka därtill enligt vad särskilt överenskommes.

Landstinget förbinder sig att inom nuvarande lasaretsområde, när Kungl. Maj:t så påkallar, till staten kostnadsfritt upplåta erforderligt tomtutrymme för i första stycket avsedda ändamål. Den del av nämnda område, som å en den 21 maj 1957 upprättad karta begränsats med en gul linje, må icke utan Kungl. Maj:ts medgivande tagas i anspråk för andra än nyss avsedda ändamål.

Landstinget förbinder sig vidare att medverka till att ett å samma karta med brun linje begränsat område reserveras för läroanstaltens utbyggnad och andra högskoleändamål samt i stadsplanen avsättes till A-område.

4 §.

Landstinget förbinder sig att på egen bekostnad framdraga erforderliga vägar, ledningar och transportkulvertar till av läroanstalten utnyttjade kliniker, institutioner och andra inrättningar inom nuvarande lasaretsområde samt anordna erforderliga parkeringsplatser och cykelställ och utföra erforderliga yttre planeringsarbeten inom samma område.

Landstinget förbinder sig vidare att på egen bekostnad framdraga erforderliga vägar och ledningar till gränsen för det område, som å den i 3 § nämnda kartan begränsats med en brun linje, samt medgiver, att institutioner och andra inrättningar, vilka förläggas till området, må anslutas till lasarettets värmeanläggning.

5 §.

Landstinget förbinder sig att så snart ske kan utföra *dels de i 2 § första stycket c) avsedda på- och tillbyggnaderna av den nya sängbyggnaden för lasarettets medicinska klinik m. m., dels ock*

a) färdigställa våningarna 2 och 3 trappor i den i 2 § första stycket b) nämnda byggnaden samt påbygga densamma så, att däri kunna inrymmas patologiska institutioner av för undervisning och forskning erforderlig storlek;

b) uppföra nybyggnader inrymmande — förutom lokaler för landstingets bakteriologiska och virologiska undersökningsverksamhet — institutioner för bakteriologi, klinisk bakteriologi, virologi, hygien, farmakologi och klinisk farmakologi samt djurlaboratorier, vilka institutioner och laboratorier skola vara av för undervisning och forskning erforderlig storlek;

c) genom nybyggnader och/eller ombyggnad av befintliga byggnader utöka lokalutrymmena för klinisk fysiologi och klinisk kemi samt anordna

lokaler för medicinsk kemi till för undervisning och forskning i nämnda ämnen erforderlig storlek;

d) genom nybyggnader och/eller ombyggnad av befintliga byggnader, i huvudsaklig överensstämmelse med en den 4 oktober 1957 upprättad plan, ställa till förfogande för undervisning och forskning för närvarande i övrigt erforderliga kliniker, avdelningar och kliniska laboratorier.

Landstinget förklarar sig vidare villigt att, efter härom särskilt träffad överenskommelse, genom nybyggnader och/eller ombyggnad av befintliga byggnader tillgodose det framtida behovet av för undervisning och forskning erforderliga kliniker, avdelningar och laboratorier samt av för lasarettet och läroanstalten gemensamma anläggningar.

6 §.

Kostnaderna för de i 5 § första stycket a) och b) avsedda byggnadsarbetena bestridas av landstinget, dock att staten lämnar bidrag därtill med dels ett belopp motsvarande 50 procent av de verkliga kostnaderna, dels ock ett belopp av 120 000 kronor.

Kostnaderna för de i 5 § första stycket c) och d) avsedda byggnadsarbetena bestridas likaledes av landstinget, dock att staten lämnar bidrag till byggnadskostnaderna för undervisnings- och forskningslokaler med 50 procent, beräknat å de verkliga kostnaderna.

Landstinget åtager sig att tillhandahålla för undervisning och forskning erforderliga lokaler i de byggnader, som avses i 5 § andra stycket, mot att staten lämnar bidrag med 50 procent av de verkliga kostnaderna för ifrågasvarande lokaler.

Till kostnaderna för uppförande vid lasarettet av planerad ny köksbyggnad med matsalsutrymme lämnar staten till landstinget ett bidrag av 250 000 kronor.

Staten tillhandahåller landstinget ovannämnda bidrag under byggnadstiden i ungefärlig proportion till landstingets egna utlägg för respektive byggnadsföretag.

Genom att lämna sålunda angivna statsbidrag tillförsäkras staten, att samtliga institutioner, laboratorier, kliniker, avdelningar och anläggningar, som avses i 5 §, må utnyttjas för undervisning och forskning. Staten erhåller däremot icke någon del i äganderätten till mark eller byggnader.

7 §.

Till byggnadskostnader, vartill staten enligt bestämmelserna i 6 § skall lämna bidrag, hänföras jämväl kostnaderna för den efter lokalernas blivande användning avpassade fasta inredningen. Såsom fast inredning räknas vad som upptagits under rubriken »Byggnadsanslag» i bilaga A till det den 4 och den 19 maj 1956 träffade avtalet mellan staten och landstinget angående inrättande av en odontologisk högskoleklinik i Umeå ävensom föremål eller anordningar, som i princip äro av enahanda art.

8 §.

Landstinget skall i fråga om planering och utbyggnad av dess sjukvårdsinrättningar samråda med vederbörande organ för läroanstalten.

Ritningar till ny- eller ombyggnader av institutioner, laboratorier, kliniker och avdelningar, som avses i 5 §, skola upprättas av landstinget i samråd med vederbörande organ för läroanstalten. Ritningar till sådan ny- eller ombyggnad, vartill enligt detta avtal statsbidrag skall utgå, skola godkännas av Kungl. Maj:t eller den myndighet, som Kungl. Maj:t bestämmer, innan byggnadsarbetena påbörjas.

9 §.

Vid behov av en särskild byggnad inom lasarettets område för ett medicinskt-odontologiskt bibliotek samt administrationslokaler för läroanstalten och tandläkarinstitutet förklarar sig landstinget villigt att till kostnaderna för ifrågavarande byggnadsföretag lämna staten ett bidrag av 700 000 kronor.

10 §.

Landstinget ställer, utan kostnad för statsverket, till förfogande för undervisning och forskning i landstingets ägo nu eller framdeles varande instrument, apparater och liknande utrustning.

11 §.

Till nyanskaffning av möbler, armatur och liknande utrustning för sådana lokaler inom de i 2 § första stycket samt 5 § första stycket c) och d) och andra stycket avsedda byggnaderna, som skola disponeras uteslutande för undervisning och forskning, lämnar staten till landstinget bidrag motsvarande 50 procent av de verkliga kostnaderna.

Möbler, armatur och liknande utrustning för sådana lokaler inom de i 5 § första stycket a) och b) avsedda byggnaderna, som skola disponeras uteslutande för undervisning och forskning, anskaffas och bekostas av staten.

Instrument, apparater och liknande utrustning, vars användning i all huvudsak avser undervisning och forskning, anskaffas och bekostas av staten.

Mätinstrument, vilka må erfordras att mäta förbrukning av värme m. m., som avses i 15 § första stycket, anskaffas och bekostas av landstinget.

12 §.

För undervisning och forskning äger läroanstalten disponera över allt det patologiska, bakteriologiska och liknande material, som står till förfogande vid lasarettet och som erfordras för nämnda ändamål.

13 §.

Professor, laborator (motsvarande) eller lärare i Ae 24, som tillika är överläkare (motsvarande) eller biträdande överläkare, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten, dock att landstinget bestrider kostnaden för utgående särskilt arvode åt överläkare och biträdande överläkare.

Klinisk amanuens tillsättes och avlönas av staten, dock att landstinget bidrager med en tredjedel av avlöningen åt och semesterkostnaden för dylik amanuens.

Personal, som är anställd uteslutande för undervisnings- eller forskningsändamål, tillsättes, avlönas och pensioneras av staten.

I övrigt behövlig personal tillsättes, avlönas och pensioneras av landstinget.

14 §.

Rörande pensionering av sådana befattningshavare, som vid undervisningens införande övergå från landstingets till läroanstaltens stat gäller, att landstinget respektive staten bestrider kostnaden för vederbörande befattningshavares pensionering endast med ett mot tjänstetiden hos landstinget respektive staten svarande belopp av pensionen.

15 §.

Landstinget tillhandahåller värme, ånga, elektrisk kraft, gas, vatten, destillerat vatten, tryckluft, vacuum och syrgas till den i 2 § första stycket b) och 5 § första stycket a) nämnda byggnaden och de i 5 § första stycket b) och c) avsedda nybyggnaderna samt svarar för underhåll av ifrågavarande byggnader. Till kostnaderna, i förekommande fall beräknade efter självkostnadspris, erlägger staten till landstinget bidrag med 50 procent.

Vad beträffar övriga av verksamheten inom här avsedda byggnader föranledda driftkostnader skall gälla, att avlönings- och pensionskostnaderna fördelas mellan staten och landstinget i enlighet med vad i 13 och 14 §§ sägs, att kostnader av annat slag, vilka avse uteslutande undervisning och forskning, falla på staten och att driftkostnaderna i övrigt bestridas av landstinget.

16 §.

Vad beträffar verksamheten inom för undervisning och forskning helt eller delvis upplåtna lokaler i byggnader, som avses i 2 § första stycket a) och c)—f) samt 5 § första stycket d) och andra stycket, skall i fråga om driftkostnadernas bestridande gälla, att avlönings- och pensionskostnaderna fördelas mellan staten och landstinget i enlighet med vad i 13 och 14 §§ sägs, att kostnaderna för materiel, som skall disponeras för undervisning och forskning, falla på staten och att driftkostnaderna i övrigt bestridas av landstinget.

17 §.

Såsom bidrag till landstingets kostnader för driften av lasarettet, med undantag av de kostnader till vilka särskilt statsbidrag utgår enligt 15 § första stycket, erlägger staten årligen 10 procent av den del av driftkostnaderna, som efter antalet vård dagar belöper på av undervisningen disponerade vårdplatser.

I driftkostnader, som läggas till grund för beräkningen av statens bidrag, skola ingå följande utgifter:

- avlöningar, pensioner m. m. till personal, som icke är uppförd på läroanstaltens stat;
- expeditionskostnader;
- diverse;
- läkemedel;
- förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården;
- kosthåll;
- värme, ånga, elektrisk kraft, gas, vatten, destillerat vatten, tryckluft, vacuum och syrgas;
- tvätt och renhållning;
- inventariers underhåll och komplettering;
- fastigheters underhåll; samt
- hyror.

Summan av förestående utgifter fördelas på summan av vård dagarna vid hela lasarettet. Den sålunda erhållna kostnaden per vård dag (dagkostnaden) lägges till grund för beräkningen av statens bidrag under iakttagande av att dagkostnaden icke må överstiga medeldagkostnaden för samma år vid övriga undervisningssjukhus.

18 §.

Kungl. Maj:t eller myndighet, som Kungl. Maj:t därtill bemyndigar, och landstingets förvaltningsutskott eller organ, som utskottet bestämmer, meddela gemensamt de närmare föreskrifter, som må erfordras för beräkning av statens bidrag till driftkostnader, som avses i detta avtal.

19 §.

Personalen och de studerande vid läroanstalten skola äga rätt att i samma utsträckning och på enahanda villkor som lasarettets befattningshavare intaga måltider å lasarettet.

20 §.

Innan befattning, som avses i 13 § första stycket, tillsättes, äger landstingets sjukvårdsstyrelse rätt att avgiva yttrande rörande i vilken ordning de å förslag uppförda sökandena anses böra komma i fråga till befattningen. Innan i förekommande fall kallelse till befattning sker, skall sjukvårds-

styrelsen ävenledes beredas tillfälle att avgiva yttrande. Erforderliga föreskrifter rörande tillsättningsförfarandet meddelas av Kungl. Maj:t.

21 §.

Befattningshavare, som avses i 13 § första stycket, intaga i egenskap av överläkare eller biträdande överläkare, i den mån ej annorlunda stadgas, samma ställning till sjukvårdsstyrelsen och lasarettsdirektionen som andra överläkare vid landstingets sjukhus.

Personal och studerande vid läroanstalten äro pliktiga att efterkomma de anordningar för klinikernas och laboratoriernas drift, som styrelsen eller direktionen äger vidtaga, ävensom att ställa sig till efterrättelse för verksamheten vid lasarettet meddelade föreskrifter.

Sjukvårdsstyrelsen eller lasarettsdirektionen må icke meddela föreskrifter för verksamheten vid lasarettet, vilka strida mot för undervisning och forskning gällande bestämmelser. Innan styrelsen eller direktionen meddelar föreskrifter för verksamheten vid lasarettet, vilka beröra undervisningen och forskningen vid läroanstalten, skall vederbörande organ för läroanstalten beredas tillfälle att yttra sig.

Innan vederbörande organ för läroanstalten meddelar bestämmelser för undervisningen och forskningen vid läroanstalten, vilka beröra sjukvården vid lasarettet, skall sjukvårdsstyrelsen eller lasarettsdirektionen beredas tillfälle att yttra sig.

22 §.

Läroanstaltens lärarkollegium äger utse två representanter i lasarettsdirektionen, vilka beträffande alla ärenden, som sammanhånga med läroanstaltens verksamhet, äga deltaga i överläggningarna men ej i besluten samt att få sin mening antecknad till protokollet.

23 §.

Landstinget utfäster sig att göra vad som står i dess förmåga, för att personalen och de studerande vid läroanstalten skola kunna erhålla lämpliga bostäder.

24 §.

Avtalet berör ej den rätt, landstinget enligt eljest gällande bestämmelser må äga att erhålla statsbidrag till uppförande och drift av kliniker och avdelningar vid lasarettet.

25 §.

Till avtalet hör en bilaga med »Anmärkningar till vissa paragrafer i avtalet angående inrättande av en medicinsk läroanstalt i Umeå m. m.»

26 §.

Avtalet träder i kraft den 1 juli 1958 och gäller, i den mån annat icke överenskommes, så länge medicinsk undervisning och forskning bedrivs vid lasarettet.

Den i 25 § i avtalet avsedda bilagan har följande lydelse.

Anmärkningar
till vissa paragrafer i avtalet angående inrättande av
en medicinsk läroanstalt i Umeå m. m.

Till 1 §.

Med propedeutisk undervisning avses sådan undervisning, som enligt stadgan den 17 juni 1955 (nr 490) angående medicinska examina och i anslutning till stadgan meddelade bestämmelser tillhör första avdelningen av medicine licentiatexamen (det propedeutiska året). Med klinisk undervisning avses undervisning, som enligt nyssnämnda stadga och bestämmelser äger rum efter det propedeutiska årets undervisning.

Till 2 §.

Upplåtelsen avser i fråga om »kliniker», förutom vårdavdelningar, även inom klinikerna befintliga eller till desamma hörande mottagnings- och isoleringsavdelningar, polikliniker, laboratorietrymmen, röntgen-, operations- och behandlingsavdelningar, föreläsningss- och demonstrationslokaler, sjukhusapotek och ekonomiutrymmen.

Sedan lokaler för det kliniskt-bakteriologiska laboratoriet vid sjukhuset färdigställt i planerad nybyggnad, skola laboratoriets nuvarande lokaler kostnadsfritt upplåtas för klinisk kemi.

Rättsläkarstationen avses tills vidare kunna utan omdisposition fungera som rättsmedicinsk institution.

Till 3 §.

(*Första stycket.*) Vid en eventuell framtida utbyggnad av den nya läroanstalten till en fullständig medicinsk högskola bör enligt parternas mening övervägas om för preklinisk undervisning erforderliga teoretiska institutionslokaler kunna anslutas till redan befintliga för annat ändamål avsedda institutionslokaler och/eller till redan befintliga kliniklokaler. Därmed åsyftas en eventuell utbyggnad av exempelvis de patologiska, klinisk-kemiska och klinisk-fysiologiska institutionerna till att omfatta jämväl institutionslokaler för morfologiska ämnen och fysiologi.

(*Andra och tredje styckena.*) De i första och andra styckena åsyftade markområdena omfatta ca 8 hektar respektive 45 hektar.

Till 5 §.

Betydande utbyggnads- och ombyggnadsarbeten erfordras vid lasarettet för att undervisningens och forskningens omedelbara lokalbehov skall kunna tillgodoses. I första stycket av förevarande paragraf avses de arbeten, som såvitt för närvarande kan bedömas måste komma till stånd i sådant syfte.

Avsikten är, att erforderliga byggnadsarbeten skola komma till utförande i anslutning till undervisningens successiva igångsättande i de olika ämnena.

I fråga om det framtida behovet av ytterligare utbyggnad av lasarettet — med hänsyn till dess funktion såsom undervisningssjukhus — eller av nya undervisnings- eller forskningslokaler har landstinget förbundet sig att, efter framdeles träffad överenskommelse, medverka till täckande av detta behov. En sådan överenskommelse har vid avtalsförhandlingarna förutsatts komma att gälla främst omfattningen och utformningen av samt tidpunkten för den ifrågasatta utbyggnaden, däremot icke regeln för statens ekonomiska insats vid nybyggnad för exempelvis kliniker, vilken regel innebär 50-procentigt bidrag till kostnaderna för undervisnings- och forskningslokaler men icke något bidrag till sjukvårdslokaler.

Till i 5 § första stycket a) och b) avsedda byggnadsföretag räknas icke sådana företag, som enligt § 2 i gällande avtal mellan staten och landstinget angående inrättande av en odontologisk högskoleklinik i Umeå förutsatts skola tillkomma för nämnda högskolekliniks behov.

Med lokaler för medicinsk kemi — 5 § första stycket c) — avses icke lokaler för prelinisk undervisning i ämnet.

Till 6 §.

Det i 6 § första stycket angivna bidraget av 120 000 kronor avser kostnaden för en redan uppförd stomme till en ännu icke inredd våning i byggnaden.

Med undervisningslokaler förstås i avtalet utrymmen, som äro avsedda att speciellt betjäna undervisningen och de studerandes praktiska arbete. Till undervisningslokaler räknas sålunda följande lokaler och därmed jämförbara utrymmen för nämnda ändamål, nämligen föreläsningssalar, laboratorietrymmen (motsvarande arbetslokaler) med särskilda arbetsplatser för kursdeltagarna samt konferensrum, dagrum, omklädningsrum, skrivrum och jourrum för de studerande.

Till 13 §.

Vid avtalsförhandlingarna ha landstingets representanter uttalat sig för en reglering av här avsedda arvoden i anslutning till vad som gäller i Göteborg enligt den senaste överenskommelsen i fråga om nyanställda befattningshavare.

Till 17 §.

Därest vid lasarettet blott en del av vårdplatserna äro upplåtna för undervisning och forskning, skola endast dessa platser tagas i beräkning vid bestämmande av statens 10-procentiga bidrag.

Uttrycket »övriga undervisningssjukhus» avser karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet, Akademiska sjukhuset i Uppsala, Göteborgs stads för undervisningsändamål upplåtna sjukhusinrättningar, Malmö allmänna sjukhus och Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund. Vid beräkningen av medeldagkostnaden vid dessa sjukhus skola upptagas i fråga om Göteborgs stad för undervisningsändamål upplåtna sjukvårdsinrättningar, Malmö allmänna sjukhus och Malmöhus läns sjukvårdsinrättningar i Lund *medeldagkostnaden för det aktuella kalenderåret*, samt i fråga om karolinska sjukhuset, serafimerlasarettet och akademiska sjukhuset i Uppsala *medeldagkostnaden för det budgetår*, som utgått under nyssnämnda kalenderår.

Epidemisjukhuset i Umeå och sanatoriet i Hällnäs äro undantagna från nu ifrågavarande driftbidrag.

Det har förutsatts, att landstinget årligen före den 1 september till vederbörande departement skall lämna uppgift å det beräknade bidrag, staten under det påföljande budgetåret enligt bestämmelserna i förevarande paragraf samt 6, 11 och 15 §§ har att erlagga till landstinget.

Förslag till

AVTAL

**mellan Kungl. Maj:t och kronan, å ena, samt Umeå stad, å andra sidan,
angående vissa åtaganden i samband med anordnande av
medicinsk och odontologisk utbildning i Umeå**

Mellan beredningen för fortsatt utredning av frågan om inrättande av en medicinsk läroanstalt i Norrland, å ena, och företrädare för Umeå stad, å andra sidan, har — under förutsättning av Kungl. Maj:ts och stadsfullmäktiges godkännande — träffats följande avtal angående vissa åtaganden i samband med anordnande av medicinsk och odontologisk utbildning i Umeå.

Det medicinskt-odontologiska biblioteket

1 §.

För anordnande av ett medicinskt-odontologiskt bibliotek upplåter staden i stadsbiblioteket kostnadsfritt, utöver bibliotekets ordinarie läsesalar och expeditioner, två läsrum om sammanlagt cirka 87 m² samt fyra arbetsrum om sammanlagt cirka 80 m² jämte utrymme i bokmagasinet, beräknat att räcka för bibliotekets accession under en tid av sex år. Behövlig utrustning av nu nämnda lokaler och utrymme med hyllinredning och möbler tillhandahållas kostnadsfritt av staden. Kostnaderna för uppvärmning, belysning och städning bestridas av staden.

2 §.

Staden medger, att stadsbibliotekarien må biträda vid handläggningen av frågor rörande det medicinskt-odontologiska biblioteket och att han härför må äga uppbära ersättning av staten med 3 600 kronor för år. Staden medger tillika, att stadsbibliotekets vaktmästarpersonal må ombesörja det medicinskt-odontologiska bibliotekets vaktmästarsysslor. Staten erlägger som ersättning härför till staden ett belopp av 5 000 kronor för år, vilket utbetalas halvårsvis i efterskott.

3 §.

Staden åtager sig att verka för att det medicinska och odontologiska bok- och tidskriftsbestånd, som äges av stiftelsen Vetenskapliga biblioteket i Umeå och av stiftelsen deponerats i stadsbiblioteket, i stället deponeras i det medicinskt-odontologiska biblioteket samt att stiftelsens nyförvärv av vetenskaplig litteratur till skäligen del kommer att bestå av litteratur för det medicinskt-odontologiska biblioteket.

*Bostäder för personal och studerande vid de medicinska
och odontologiska läroanstalterna*

4 §.

Staden förbinder sig att vidtaga alla de åtgärder, som äro för staden möjliga, för att bostäder skola, allt eftersom vid läroanstalternas uppbyggnad behov därav uppkommer, finnas att i staden hyra för lärare och övrig personal samt för de studerande.

5 §.

Staden åtager sig att för studerande vid läroanstalterna låta uppföra studentbostadshus med det antal rumsenheter, som med hänsyn till det sammanlagda antalet studerande och tillgången i övrigt på lämpliga studentbostadslägenheter befinnes erforderligt.

I fråga om behovet av studentbostadslägenheter har staden att samråda med läroanstalternas vederbörande organ och studentkåren.

Kårhus åt de studerande

6 §.

Staden upplåter hyresfritt till studentkåren vid den medicinska och den odontologiska läroanstalten till kårhus hela den s. k. Scharinska fastigheten vid Storgatan 65 i Umeå, å vilken fastighet äro uppförda en huvudbyggnad och en annexbyggnad med en sammanlagd golvyta av cirka 825 m² exklusive källar- och vindsutrymmen.

Upplåtelsen sker från och med den 1 oktober 1958.

Studentkåren äger disponera fastigheten i den omfattning, som kåren finner erforderligt. Vid första tillträdesdagen skola bottenvåningen och tre rum i våningen I trappa samt erforderliga källar- och vindsutrymmen, allt i huvudbyggnaden, samt bostadslägenheten i annexbyggnaden ställas till studentkårens förfogande.

7 §.

Renovering och erforderlig ombyggnad av huvudbyggnaden och annexbyggnaden bekostas av staden. Plan härför upprättas av staden i samråd med de organ, som äro målsmän för ifrågavarande läroanstalter. Härvid skall bland annat iakttagas, att det i kårhuset skall finnas ett kök, så inrett att vid kårens festligheter fullständig måltid där kan anordnas, samt att tillräckliga kapprums- och toalettutrymmen skola inredas.

Underhållsarbeten, som äro nödvändiga för fastighetens bevarande i fullgott skick, utföras och bekostas av staden.

8 §.

Studentkåren har att själv anskaffa och bekosta möbler, armatur och annan utrustning för de åt kåren upplåtna lokalerna. Kåren bestrider jäm-

väl kostnaderna för ifrågavarande lokalers uppvärmning, belysning och städning.

Vinterrenhållning, som kan utföras med stadens maskinpark, och skötsel av parkanläggningen inom tomterna nr 4, 5 och 9 i kvarteret Härmod ombesörjes och bekostas av staden. Övrig fastighetsskötsel ombesörjes av studentkåren, som härför äger av staden uppbära ett årligt bidrag av 3 000 kronor. Beloppet erlægges halvårsvis i efterskott.

Under tid, som huvudbyggnaden disponeras delvis av studentkåren och delvis av staden, skola kostnaderna för uppvärmning och belysning delas mellan studentkåren och staden i förhållande till av vardera parten disponerad golvyta.

Viss markfråga

9 §.

Staden förbinder sig att vidtaga de åtgärder, som ankomma på staden, för att ett å en den 21 maj 1957 upprättad karta med brun linje begränsat område reserveras för högskoleändamål och i stadsplanen avsättes till A-område.

Särskilda bestämmelser

10 §.

Detta avtal träder i kraft den 1 juli 1958.

Vad i 1 och 2 §§ avtalats gäller intill utgången av september 1964. Avtalet i dessa delar förlänges dock med ett år, därest uppsägning icke sker senast den 31 mars 1964, och därefter med ytterligare ett år åt gången, därest uppsägning icke sker senast sex månader före utgången av löpande giltighetstid.

Mellan staten och staden den 4 maj och den 1 juni 1956 träffat avtal angående vissa åtaganden i samband med inrättande av en odontologisk högskoleklinik i Umeå upphör att gälla med utgången av juni 1958.